

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV. V Ljubljani, 13. avgusta 1942-XX. šte. 29 (665)

Previdnost je mati vseh
čednosti.

Slovenski rek

Danes:

Naša nova pravljica
JAKEC POTEPUH
in njegove dogodivščine

(Gl. str. 4)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtku. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 845. Telefon št. 83-32.
— Račun poštne branitnice v Ljubljani
št. 15.395. — Rokopisov ne vračamo,
nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 liri v znamkah.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. V tujini
64 lir na leto. — Naročnina
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpčna petlitna vrsta
ali obojstran (visina 3 mm in širina
55 mm) 7 liri; v glasnem delu 4.50 lire.
V dvostranem tisku cene po dogovoru. —
Notice: vrstica 7 liri. Mali oglasi:
1 beseda 0.50 lire. Oglasi davek povsod
še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Ponovni uspehi italijanskega orožja

Več ko 1 milijon sovražnega ladjevja na dnu morja

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja svoje 799. vojno poročilo: V Egiptu na kopenskem bojišču ni nobenega omembe vrednega dogodka. Protiletalska obramba neke naše velike enote je zbila eno sovražno letalo, štiri druge pa so sestrelili nemški lovci.

Letalske skupine so bombardirale sovražno zaledje; nemška letala so bila posebno delavna nad cilji v območju Aleksandrije.

Delovanje Osnih bombnikov se je nadaljevalo tudi nad Malto. V vodah pri Feodoziji (Krim) je eskadrilja naših torpednih čolnov MAS izvedla smel nočni napad proti neki sovjetski pomorski skupini in potopila 6500 tonsko križarko vrste »Rdeči Krim«. Naše enote so se navzile silnemu sovražnemu odporu vse neposkodbane vrnilo v oporišča.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 799:

Sovjetsko križarko razreda »Rdeči Krim«, ki so jo napadli naši torpedni čolni v feodozijskih vodah, je zadel prvi torpedo iz torpednega čolna poveljnika eskadrilje korvetnega kapitana Curzija Castagnaccia, nato jo je na potopila druga edinca pod poveljstvom podporočnika bojne ladje Emilia Legnania.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja svoje 800. vojno poročilo:

Na egiptovskem bojišču so italijanska in nemška letala v ponovnih nastopih v nizkem poletu napadla nasprotne čete in postojanke ter v boju sestrelila 6 angleških letal.

Sovražni poletni nad Tobruk in Marsa Matruh so povzročili nekaj škod; eno angleško letalo smo sestrelili.

Med nastopi nad Malto je neka naša lovska skupina, ki je spremljala bombnike, sestrelila dve angleški letali vrste »Spitfire«; neko nadaljnje angleško letalo je doletela ista usoda v dvoboju z nemškimi lovci.

Angleška letala so poskusila napasti našo ladijsko spremljavo v srednjem Sredozemlju. Eno teh letal je zadel protiletalska obramba spremljalnih enot in je tresčilo v morje. Ladijska spremljiva ni imela škod. Eno naše letalo se ni vrnilo z vojnega poleta v vzhodno Sredozemlje.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja svoje 801. vojno poročilo:

Izvidniško in topniško delovanje na egiptovskem bojišču. Letalstvo Osi je napadalo v sovražnem zaledju in zadelo taborišča ter čete v premikanju.

V letalskih dvo bojih so nemški lovci sestrelili tri letala tipa »Curtiss« in letalo tipa »Hurricane«.

Naši in nemški bombniki so na letališčih pri Mikabi in Ta Venezii zadel letalske naprave in letala na tleh.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja svoje 802. vojno poročilo:

Na egiptovski fronti je angleško letalstvo v napadalnih poletih proti našim zbirališčem se četam izgubilo 13 letal, ki so jih nemški lovci sestrelili v zmagovitem boju.

Dve nadaljnji sovražni letali so sestrelile naše protiletalske baterije, da sta se zrušili na zemljo. Pri tem smo ubili enega pilota.

Naši bombniki so izvršili uspešne napade na središča sovražnih zbirališč.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja svoje 803. vojno poročilo:

Včerašnji dan so se razvijale na egiptovski fronti akcije izvidniških elementov in obojestranskega topništva. Protiletalske baterije naših velikih talnih enot so sestrelile 2 sovražni letali.

Letalstvo Osi je obnovilo napade na sovražne koncentracije čet in sredstev ter je v spopadu sestrelilo 2 »Curtiss«.

Tudi nad Malto so se nadaljevale operacije italijanskih in nemških letalskih oddelkov, ki so bombardirali ponovno vojne naprave La Vallette, Ta Venezie in Micabbe ter prizadeli RAF izgubo 2 »Spitfire«ov.

Naši podmornici sta na Atlantiku potopili dva parnika in petrolejsko ladjo s skupno 24.875 tonami. Podmornici, ki sta potopili te tri ladje, sta pod poveljstvom korvetnega kapitana Carla Facia in Cossato oziroma ladijskega poročnika Dalessandra.

Celokupna tonaža vojnih in trgovinskih ladij, ki so jih zanesljivo potopile naše podmornice v Atlantiku, Sredozemskem, Rdečem in Črnem morju, je dosegla 1.018.971 ton.

Operacije, ki se razvijajo pospešeno na bojiščih evropskega vzhoda, so bile v teh tednih polne dogodkov in so v njih stale spet v ospredju italijanske čete. Tretja brza divizija je v vrsti budih borb, ki so se razvile v velikem kolezu, Dona, dosegla vse cilje, ki so ji bili nakazani ter je s hrabrostjo svojih oddelkov vzbudila popol-

noma zaslužno občudovanje in navdušenje.

Neko važno mostišče, ki ga je sovražnik dolgo žilavo branil, smo zavzeli kakor tudi druge dobro utrjene postojanke, ki so jih naši borci v naskoku zavzeli. Tudi ob tej priložnosti so se naši borci borili v tesnem bratstvu orožja z nemškimi tovariši.

V tem okviru drznosti in slave stopa v ospredje lik polkovnika Amiula Caretta, poveljnika tretjega polka bersalierov, ki je predvčerašnjim podlegel v neki polski bolnišnici ranam, dobljenim v borbah prejšnjih dni na področju Baskovskaja. Polkovnik, ki je nosil na prsih štiri odlikovanja za hrabrost, se je izkazal v teku sedanje vojne v Rusiji na čelu svojega odličnega polka, ki je bil nedavno odlikovan z zlato kolajno.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja svoje 804. vojno poročilo:

Na egiptovskem bojišču zmrno delovanje na kopnem in v zraku. Angleška letala so spuščala bombe na nekatera središča v našem zaledju in ubila pet libijskih civilistov. Lahka škoda.

Osnje letalske skupine so izvedle dnevne in nočne napade na letalska oporišča na Malto.

Italijanski izgube v juliju

Rim, 10. avgusta. Vrhovno poveljstvo Oboroženih Sil poroča o izgubah v meseecu juliju in tistih, ki jih ni v poprejšnjih seznamih, pa so do 31. julija prišle glede njih zapovedane listine ter navedbe po imenu:

- Vojška in milica:
- Egipt: padlih 857, ranjenih 1699, pogrešanih 3774.
- Rusija (10. seznam): padlih 157, ranjenih 622.
- Balkan: padlih 399, ranjenih 648, pogrešanih 115.
- Mornarica: padlih 27, ranjenih 120, pogrešanih 397.
- Letalstvo: padlih 47, ranjenih 73, pogrešanih 98.

Seznam padlih prinaša včerašnji poseben dodatek-lista »Oboroženo sil«. Seznam za Balkan vsebuje razen tega devet imen s parnika »Galatea«, ki niso bila objavljena v aprilu.

Slavnim padlim ter njihovim rodbinam velja ganiča in nevenaliva hvaležnost domovine.

SPOMINU BRUNA MUSSOLINIJA

In njegovih tovarišev so te dni v Pisi na kraju nesreče svečano odkrili spomenik

Pisa, 7. avgusta. S. Davi so ob uri in na kraju, kjer se je pripetila nesreča, z resnobno svečanostjo vojaškega značaja ob navzočnosti oblasti in prvakov vlade in Stranke odkrili spomenik v spomin slavnih padlih: poveljnika-pilota Bruna Mussolinija in njegovih junaških letalskih tovarišev poročnika-pilota Vitantina Saconia, Francesca in maršala-strojnika Trezzinija Angela.

Spomenik, ki so ga postavili na pobudo občine, po načrtu akademika Marcella Piacentinija, tvori steber z rimskim orlom na vrhu, pod katerim je naslednje preprosto, toda pomembno besedilo:

»Tu so se dne 7. avgusta 1941-XIX ponesrečili tri letalski nesreči kapitan-pilot Bruno Mussolini atlantski letalec, poročnik-pilot Francesco Vita-

nini Saconi in maršal Angelo Trezzini atlantski letalec. Leto dni po tem smo postavili ta steber v večem spominu treh padlih za domovino.«

Vsi fašisti in prevabljivi Pise so se udeležili v pobožni zbranosti te svečanosti ob navzočnosti podtajnika Stranke Faranesija, tajnika v notranjem ministru Buffarinija Guidija, tajnika v letalskem ministru generala Fougiera, prefekta iz Pise z vsemi zastopniki oblasti in pokrajinskimi hierarhi in zveznega tajnika iz Pise in Livorna. Na kraju svečanosti so se zbrali fašisti iz Pise, mladinske organizacije, celotna množica delavcev in ljudstva in batalion Oboroženih Sil. Spomenik je bil odet s trobojico in ob vznjožju so ležali lorjevci venč Tajnika Stranke in državnih podtajnikov, guvernerja iz Rima, občine Pise, vojaške posadke in letalstva. Ob straneh je stala častna straža dveh oboroženih oddelkov letalec.

Podtajnik Stranke je po pozivu k pozoru poveljeval zbravi Bruna in njegovih letalskih tovarišev, ki so padli za slavo domovine in za vse večjo Italijo po prerokovanju Duceja. V imenu Stranke je podtajnik odkril spomenik in ga izročil v varstvo domaćinom, ki ga bodo počaščali s svojo vero in s svojimi navdušenjem.

Po apelu padlih z možočnim odgovorom »navzoči so« je nadškof iz Pise blagoslovil spomenik. Nato je množica skvadristov defilirala pred spomenikom.

Duce z družino na sinovem grobu

Forlji, 7. avgusta. Spominske svečanosti za Brunom Mussolinijem so se vršile v Forljiu ob sodelovanju vsega ljudstva. Ob 9. uri je dospel na postajo Duce ob spremstvu done Rachelle, Brunove vdove, contese Ciano in Vittoria s soprogo Sprejela sta jih grof Galeazzo Ciano in Tajnik Stranke, ki je pred tem z Zveznim Tajnikom iz Forlija odšel v Predappio in položil v imenu Stranke lorjevce venec na Brunov grob. Vsi so odšli nato na pokopališče S. Cassino v Pennino, kjer so se v vsej intimitnosti Duce in njegovi pomudili ob Brunovem grobu in prisostvovali maši v kripti. V Forljiu je bila na letališču »Luigi Ridolfi« ob 8. uri služba božja, katere se je udeležili s forljiškimi zastopstvi general Porro, poveljnik letalske eskadre.

Ob 10. uri so brali v forljijski katedrali svečano mašo zadušnico. Svetišče je bilo odeto v črmino in ob straneh prostornih ladij so stali v vrsti oboroženi oddelki GIL-a in okrog krste v središču cerkve so stali letalci in vojaški skupno z drugimi zastopstvi posadke. Ob straneh glavnega oltarja so bili prapori forljijskega fašizma s praporom 82. legije »Benito Mussolini« in prapori oddelkov vojske in borbenih združenj. Ljudstvo in zastopstva krajevnih skupin ter ženskih fašistev so se razvrstili v obeh stranskih ladijah. Na krsto so položili šopek cvetlic z modrim trakom poleg je pa stal častniški sluga kapitana Bruna Mussolinija. Verskim obredom so prisostvovali Tajnik Stranke, general Porro kot zastopnik državnega tajnika za letalstvo, Prefekt, Zvezni Tajnik, senator Morgagni, nacionalni svetnik Mezzasoma, generalni podpoveljnik GIL-a, nadzornice stranke ju GIL-a in zastopniki oblasti in pokrajinski prvaki in mnogostevilna zborstva, med njimi povratniki in boreci. Navzoči so bili še comm. Thaon di Revel za direkcijo fašistev v znanem ministru, inspektor grof Laterchi s tajniki in prvaki italijanskih fašistev v Nemčiji, Svečano službo božjo je opravil vikar ob asistenci škofa, medtem so oddelki GIL-a in Oboroženih sil prezentirali orožje.

Ob koncu svečanosti v katedrali se je podal Tajnik Stranke v letalski ko-

legij GIL-a, ki se imenuje po Brunu Mussoliniju, sledili so pa mu zastopniki oblasti. V dvorani je izkazal čast pred Brunovim kipom in položil lorjevce venec v imenu direktorija PNF. Vence so položili tudi državno tajništvo letalstva in forljiške Črne srjace. Nato je v avli ob navzočnosti organizirancev GIL-a in sodelujočih pri narodnih tekmah in italijanske mladine, ki se udeležuje narodnih prireditelj »Ludi Juveniles«, polkovnik-pilot Moore, poveljnik kolegija, govoril o junaški žrtvi kapitana Bruna Mussolinija, ki je pred letom dni slavno umrl.

Nato je Tajnik Stranke izročil hranilne knjižice, ki jih je darovala federacija borbenih fašistev vojnim sirotam in sinovom revnih borec fašija v Forljiu. Eksk. Vidussoni se je v ljudno razgovorjal z navzočimi in jih je vzpodbujal in tolažil. Nato je Tajnik Stranke obiskal ob spremstvu podpoveljnika GIL-a Sellanija sedež, kjer so tekme »Ludi Juveniles«. Na grob Bruna v Predappiu je položil podguverner Uccelli lorjevce venec Campidoglia. Popoldne so odšli v Predappio, kjer so se poklonili ob grobu Bruna, nekateri tajniki italijanskih fašistev v Nemčiji in majhno zastopstvo italijanskih delavcev, ki prebivajo med prijateljskim narodom. Voditelji in delavci, ki so opravili svečanost na pokopališču S. Cassiano v Pennino, so poznali kapitana Bruna Mussolinija, ki se je zanje prijazno zanimal ob potovanju pred junaškim žrtvom. Spremljal jih je veleposlanik Dino Allieri.

Ducejeva knjiga o Brunu Mussoliniju v nemščini

Berlin, 7. avgusta. »Völkischer Beobachter« objavlja recenzijo nemške izdaje Mussolinijeve knjige »Govori z Brunom«, ki jo je Duce posvetil sirotam nemških padlih letalec. Maršal Göring je napisal zanešera uvod k tej nemški izdaji, v katerem pravi med drugim: Z Brunom Mussolinijem sta Duce in skupno z Ducejem Italija izgubila veliko upanje. Tako mlad je bil Bruno in tako svetle so bile njegove zasluge kot letalca tako v vojni kakor v mirnem času. V zaključku pravi: Duce, ki je posvetil s tovariško izredno prisrčno mislijo nemško izdajo knjige sirotam padlih letalec, združuje z ustanovo »Bruno Mussolinije« nadalje bolj duhovno prijateljska in zavezniška naroda Italije in Nemčije. Recenzija poveljuje zlasti moralno in duhovno vrednost knjige. List objavlja dolge odstavke iz knjige, ki jo označuje kot spomenik sreča.

Italijanski uspehi ob Črnem morju

Berlin, 6. avgusta. Ves nemški tisk objavlja obširne dopise iz Rima, v katerih so prikazane faze drznih nastopov italijanskih hitrih čolnov v Črnem morju, v katerih je bila potopljena 6500 tonska sovjetska križarka. Tudi »Völkischer Beobachter« je posvetil temu nastopu navdušeno razlago, popisuje od dolgo kar legendarno pot, ki so jo morali prevoziti naši motorni čolni po kopnem in po Donavi, preden so prišli iz Italije v Črno morje. Sovjetski mornarici je v črnemorskem vodah preostalo le nekaj ladijedelnice za popravljanje ladij, tako da je vsak udarec njihovim zadnjim ladijam posebno težak. Italijani — nadaljuje list — so popolnoma izpolnili svojo nalogo, potopivši v nekaj minutah mogočno vojni ladjo, ki se je pripravljala na napad. List dodaja, da so se zadnje dni tako v Črnem morju kakor v Rokavskem prelivu posebno odlikovali italijanski in nemški motorni čolni, ki

so zadali najtrše udarce sovjetskim in angleškim ladijam.

Berlin, 6. avgusta. Ves tisk je poln širokih odmevov o uspehu italijanskih motornih čolnov, ki so v Črnem morju potopili sovjetsko križarko. Gre zavažna zmago zlasti zato, ker je sovražna mornarica zgubila eno svojih največjih ladij v najkritičnejšem času. Iz vojaškega vira se je zvedelo, da je v Azovskem morju mnogo lažjih enot sovjetske mornarice in da se bodo od onod silno težko umaknile. Mogoče se bo posrečilo le najmanjšim enotam ponoči prodrati skozi Kerško ožino, večina sovjetskih ladij pa ne bo ušla usodi, ki jo čaka.

Duce je povečal italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji

Berlin, 6. avgusta. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča v toplih in vznesenih besedah o udeležbi italijanskih čet pri nastopih na vzhodnem bojišču. List najprej ugotavlja, da se Italijani že eno leto bore v Rusiji, nato pa našteva veličastne italijanske zmage v bitkah pri Dnjepru, na Bugu, na Dniestrju, pri Orlu in Staliju. Na Ducejevo povelje se je pred kratkim italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji znatno povečal in tvori pravo armado.

List nato popisuje nastope italijanskih torpednih čolnov v Črnem morju kakor tudi pomen nastopov italijanskih čet na južnem odseku vzhodnega bojišča v novi poletni zavezniški ofenzivi. Dne 12. junija se je začel veliki pohod in devet dni nato so italijanske sile že zavzele važno premožno področje Krasnij Luč. V enem letu vojne na vzhodnem bojišču — nadaljuje list — italijanske čete niso imele niti en dan počitka ter so se zmerom čudovito borile.

Italijansko letalstvo tesno sodeluje z nemškimi: italijanski lovci spremljajo nemške stromoglavce in bombnike, ki podpirajo boje na kopnem. List zaključuje svoj članek z besedami, da je bratstvo v orožju med Italijani in Nemci popolno tako v Rusiji kakor na Atlantskem bojišču in v Severni Afriki. Churchill se je hudo zmotil pred letom dni, ko je upal, da bo Italija izločena. Italija se bori na vseh bojiščih s svojim najboljšim orožjem.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je predsedoval sli pokrajinskega odbora za vzporeditev cen, ki je bila v vladni palači. Seje so se udeležili Zvezni tajnik in vsi člani odbora. Uredili so zlasti razdeljevanje in cene kurivu s posebnim ozrom na javne interese in korist zasebnih potrošnikov. Visoki Komisar je določil, da se sklepi odbora tim prej uresničijo z objavo ustrežajočih zakonodajnih ukrepov.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, Poveljnik armadnega zbora in Zvezni tajnik so obiskali več občin v ložaskem okraju. Ustavili so se v Loškem potoku, Starem trgu in Novi vasi in proučili razna vprašanja, ki se tičejo delovanja občin, in dali v ta namen svoja navodila.

V čast Japonski bo prekrščena ena najlepših cest v Rimu, via Panama. Imenovala se bo via Giapone, posejana bo pa z japonskimi črešnjami, ki jih je japonska prestolnica darovala še pred pričetkom vojne italijanskemu glavnemu mestu.

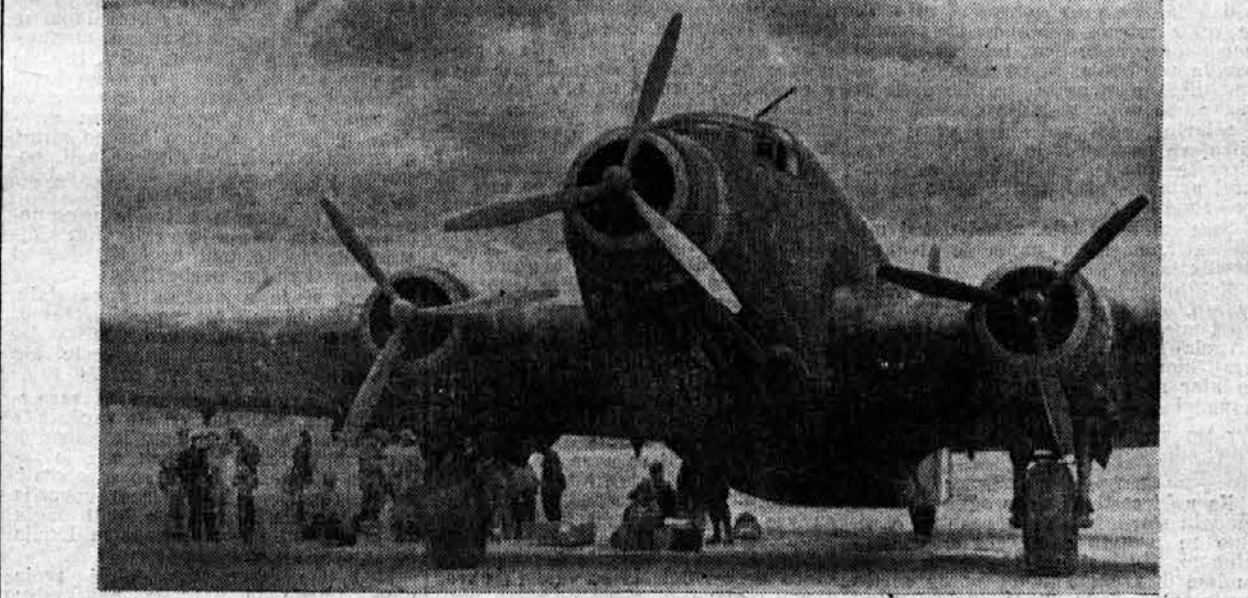
Delovni čas v italijanskih denarnih zavodih je po odredbi nadzorstvenega urada za zaščito varčevanja in kreditnega poslovanja ob delavnikih za blaginje od 8.30 do 12. ure in za upravo no službo od 8.30 do 12.30 in od 16. do 19. ure. V nedeljah denarni zavodi ne bodo poslovali in velja zanje popoln počitek.

Italijansko prometno ministrtvo je odredilo, da morajo vsa avtobusna podjetja, ki jim je bilo zaradi nedeljskega dela v uradih dovoljeno obratovati tudi ob nedeljah, v bodoče prenehati voziti ob praznikih in nedeljah.

Nov čas za zateznike je odredil Visoki komisar s svojo odredbo od 21.30 ure zvečer do 5. ure jutraj.

Maksimalne cene povrtnini in sadju je določil Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino. Kila ohrovtja sme stati največ 2.50 L, buč 1 L, kumar 3.25 L, majhnih kumaric za vlaganje 12 L, stročnega fižola 4.80 L, radiča 3 L, rdeče pese 3 L, rumene kolerabe 1.50 L, redke 1.50 L, česna 5 L, paradiznikov 2.70 L, zelene paprike 7 L, novega krompirja 2.25 L, Kila namiznih jabolk sme stati največ 4 L, jabolk za kuhjo 3 L, hrušk 5 L, breskev 6 L.

Urnik normalne oddaje plina v Ljubljani je po odredbi Visokega komisarata spremenjen, in sicer tako, da ima plin normalni pritisk ob delavnikih med 7 in 12.30 ure, od 13.30 do 16. in od 18.30 do 20.30 ure. Ob nedeljah in praznikih je pa omejena na čas med 7. in 9. uro, od 10.30 do 13.30 ure in od 18.30 do 20.30. Plinarne opozarja stranke, naj opozore na ta novi urnik vse družinske člane, da ne bodo ob času zapore po nepotrebnem klicale uslužbencev, češ da je plin pokvarjen. V bodoče bodo morala biti vsa nepotrebna gata zaračunana.

Su un aeroporto italiano: Bombardieri trasportano truppe italiane. — Na nekem italijanskem letališču: Bombniki prevažajo italijanske čete.

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za ljubljansko pokrajino sporoča, da pripadajo v mesecu avgustu posameznikom v ljubljanski pokrajini sledeči obroki racioniranih živil:

V okuženih vodah ljubljance in Gradščice je zaradi izliva kanalov kanalizacije in greznice prepovedano kopanje. Pred vsem je nevarno kopanje v ljubljanski od Pruskega mostu navzdol v Gruberjevem prekopu od Karlovskega mostu navzdol in v Gradščici, ker se prav tu izliva veliko nesnage.

Obvezno cepljenje proti tifusu za osebe, ki imajo opravka z živali v ljubljani, je že končano ter je mestni fizikat prišel s kontrolo, če so vsi prišli k cepljenju.

Državni upokojenci in upokojenke, ki jim izplačuje prejemke finančna direkcija v ljubljani, naj čimprej za prošnjo za potrdilo o velikosti uslužbenskega davka, ki jih bodo potrebovali pri vpisu otrok v šolo.

Urad za nakazovanje plač bivšim jugoslovanskim vojaškim osebami v ljubljani, ki so v ujetništvu ali internaciji, izplačuje denar častnikom in njihovim sivoem v ponedeljkih od 8.30 do 12. ure in od 16. do 19. ure.

K cepljenju proti davici v Novem mestu lahko pripeljejo starši svoje otroke, ki še niso bili cepljeni, in tiste, ki so izostali od drugega cepljenja, še ves mesec avgust vesela dan od 8. do 12. ure, razen ob nedeljah in praznikih.

Združjenje kmetovalcev za ljubljansko pokrajino je prejelo od Pokrajinske zveze obvestilo, da se bo izdajala ljubljanskim kmetovalcem dovoljenja za prehod preko kontrolne črte.

hitreje napredovalo, naj v posameznih okoliših zbere listine po en zupnik in jih odda Združenju kmetovalcev, ki bo v najkrajšem času poskrbelo, da bodo izvršene vse formalnosti in da se propustnost tudi vrnejo.

Mestna elektrarna ljubljanska je zaradi prevelikega števila strank, ki hočejo imeti električni tok za kuhanje po gospodinjski tarifi, primorana, da preneha sprejemati prijave.

Paviljon za prodajo cvetja so otvorili na ljubljanskem živilskem trgu. Novi paviljon stoji ob tromostovju, cvetlični trg ob Vodnikovem spomeniku so pa opustili.

Obvezno delovno pomoč so na Hrvaškem uvedli za vse slušatelje vsučilišča in pa ekonomske komercialne visoke šole. Obvezna delovna pomoč traja en mesec v počitnicah.

Poslednji angleški državljani so se dne odstopili iz Sangaiaja z japonskim parnikom »Tatuta Maru«.

Dve vrsti jedilnice orodja bodo z novo uredbo pričeli izdelovati v Nemčiji. Izdevalci bodo izdelno orodje za domačo uporabo in za izvoz.

Huda železniška nesreča se je pripetila te dni v Ameriki. Pri mestu Jacksonu v državi Mississippi je potniški vlak zaletel v tovorni vlak, ki mu je prihajal nasproti.

OKVIRJENJE SLIK IN GOBLENOV ter vsa steklarska dela izvršujem strokovno.

IVAN GAMBERGER Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 18

Smrtno kazen za špekulante so doleteli v Turčiji. Drakonske mere so ukrenili proti tistim, ki zlorabljajo svobodo, katero zdaj uživa trgovina.

Romunski kralj Mihael se večkrat nudi na fronti med svojimi vojniki. O tem piše dopisnik lista »Corriere della sera«.

Frankov dar predsedniku argentinske republike. Predsednik republike Castillo je te dni sprejel admirala Magaza, španskega veleposlanika, ki mu je izročil lastnoručno pismo generala Franca in posnetek v lesu korvetne ladje »Santa Maria«.

Nova hrvaška radijska postaja v Banjaluki je pričela te dni delovati. Vse priprave za to postajo so Hrvati kupili v Italiji.

Anglesko letalo se je ponesrečilo te dni na Svedskem, v bližini naselja Funaesdalen v pokrajini Jaentland.

Kateri dobrošerbi gospod ali gospa bi v zela na stanovanju tričlansko družino? Kot plačilo bi žena kuhala in opravljala vsa gospodinjska dela.

Barvanje usnjenih izdelkov s specijalno barvo na brigantini. Barve in acetone — Efaks — Napoleonov trg.

Preklinjanje so strogo prepovedali na Romunskem. Kdor bi javno zaklel, bo kaznovan z zapornim do 6 mesecev in z globo do 20.000 lejev.

Osebnosti

POROČILI SO SE: V ljubljani: g. Milan Kolar, trgovec, in gđ. Marija Svetličeva.

UMRLI SO: V ljubljani: Pavel Mašič, strojnik Južne železnice v pok.: Leopold Struclaj, delavec pivovarne Unior; 70letni Franc Anžin, posestnik; Jože Zajc, študent medicine; Rudolf Pregelj, profesor; Terezija Trnovčeva; Albin Mulejca; Ana Deterjevca; Terezija Prešernova, posestnica.

V Mariboru: Ivan Lečnik, trgovec; Andrej Kovacec, železniški uradnik; 65letni Lovrenc Zohar, čevljarški mojster; 15letni Srečko Bohak; 57letni Ivan Langus, trgovec, posestnik in bivši župan v Sostanjju; Hinko Gobec; 32letna Ana Klavžerjeva; 41letna Lucija Stimnikarjeva; 12letni Emil Kos; 41letna Vida Praprotnikova; 15letna Marijeta Vertičeva; 72letna Marija Tuničeva, zasebnica.

V Ptuj: 65letni Andrej Frank, kleparski mojster in posestnik. V Kranju: Amalija Kopalova; Darko Nanut. V Beogradu: dr. Franjo Jez, odvjetnik. V Ljupnju pri Dobrni: 77letni Ciril Jublanski, posestnik.

ŠPORTNI TEDNIK

Zižek in Močan zmagujeta dalje. Kakor bi bilo neke neovrgljivo za beleženo: če nastopita, vzameta prvi dve mesti, in sicer Zižek prvi, Močan drugo. Razlika ni velika, tokrat je bila naravnost malenkostna.

Borbe za prestop v serijo B so končane. Nedejski rezultati so bili: Cremonese-Pro Gorizia 1.0, Juventus-Cuneo 1.0, Anconitana-Varese 1.0.

Table with 3 columns: Skupina, 1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th. Rows for Skupina A (Mater, Cremonese, Pro Gorizia) and Skupina B (Juventina, Anconitana, Varese, Cuneo).

V prvo skupino je odločil sam količnik. Gorizia je na startu v Rimu utrpela poraz 0:4 in ta je zapečatil njeno usodo. Če bi bil tedanji rezultat za polovico znosnejši, bi bila Gorizia avanzirala v boljši tekmovalni razred!

V Baslu so Svicarji imeli svoje državno prvenstvo v lahki atletiki. Par rezultatov: 100 metrov Hänni 10.8; 200 metrov Hänni 21.7; 110 metrov zapreke Anet 14.5 (nov rekord); ostali uspehi niso tako prepričevalni.

Tudi LUCIJA ni od muh! DETEKTIVSKA POVEST

Sla sem za njo po hodniku in po železnih stopnicah navzdol. Poslovlji vsa se od sivobreda gratarja, ki je zehajoč sedel v svoji gabčici, in stopila na mirno stransko ulico.

Tedaj sem zaslišala, kako je motor zadržal. Spet sem se ozrla in ko sem videla, da se je začel avto premikati, sem hotela dvigniti roko, da bi soferja prosila, naj naju vzame s seboj.

Hotela sem zakričati. Tedaj sem začutila, da me je neka roka trdo zgrabila in potegnila nazaj. Avto mi je oplazil ramena; potlej je šinil mimo naju in naprej.

Lucija je z bliskajočimi očmi gledala za njim. »To pot se je že dobro končalo,« je rekla neustrašeno.

kolena sploh še nosila. Zdej sva se naposed peljali domov... to je bilo vse, kar sem mogla misliti... Na svo moč sem se trudila, da bi mi glas trdno zvenel, a sami sebi se mi je zdel taj in brezbarven: »Lucija... zdaj sva pa končali za noč, ali ne? Ne morem več... Ta bedasti pijani avtomobilist mi je jo počeno zagodel...«

Lucija me je ljubče pobožala, medtem ko je odvrnila: »Bedast je utegnil biti, pijan pa prav gotovo ni bil.« To je rekla mirno, a besede so zvenele nenavadno razburjeno, tako da sem jo osupla pogledala. Niene ustnice so se smehljale, a njene oči so bile divje in razkačeno uprte v daljavo.

Sreč me je zastalo. »Lucija, kaj mišliš s tem... kako nama je dvakrat usel?«

Zahihitala se je. »Nedvomno je prepričan, da sva medve nemi usli! Spet me je pobožala, veselo rekoč: »A zdaj sva na poti v ljubek in varen kraj, kjer bo mnogo ljudi okrog naju in kjer ne bo priložnosti, da bi naju napadel. Bodi torej dobra in se nikar nič več ne razburjaj!«

10.

Na neki cesti, ki se je odlikovala po mnogih starih hišah z umazanimi okni, smo se ustavili pred nekim nočnim klubom. »Listinai vrt« se je imenoval in ime je zvenelo kakor porog sprčo puste, rjave hiše. Toda znotraj nikakor ni bilo tako zopno. Visoka vrtiljaka vrata so se za nama neslišno zaprla in vratar, ki naju je peljal v raz-

svetljeno dvorano, je imel na sebi dobro ukrojeno, lieno uniformo. Gospi obkladi dima so se valili nad množico ljudi. V nekem kotu je razbijal orkester. Na majhnem odru je stala dama v globoko izrezani večerni obleki in se je trudila, da bi svoje cviljenje pozivila z nizkimi toni.

»Prosim, kakšno stransko mizo,« je prosila Lucija natakarka, ki je uslužno pridržal k nama, na kar nama je nagajivo odkazal prostor čisto blizu orkestra v neki vdolbini.

Lucija je bila očitno zadovoljna. S takšno samoumevnostjo, kakor da bi svoje večere stalno preživljala v nočnih klubih, je v zela v roke seznam vin. »Nekaj sendvičev,« je naročila in dodala, ko je preletela seznam: »Steklenico Heidsieck-monopola.«

Jaz sem se spet sprijaznila s svojo usodo: če že nisem mogla ležati doma v postelji, vsekako ni bilo pusto sedeti v tem zabavnem lokalu sredi mnogih ljudi. Zdej sem se spomnila, da prav za prav niti ne slutim, zakaj sva v »Listinatem vrtu«, in pravkar sem hotela vprašati Lucijo po tem, ko je orkester zaključil komad z bobnanim. Neki vitek gospod se je prikazal pred odrskim zastorom.

»In zdaj, drage dame in gospodje,« je izpregovoril z nosljajom tenorjem, »imam čast predstaviti vam slavnega čarovnika profesoria Sesama. Profesor je mojster magije — strmelj boste ob tem, kar boste videli! Več vam ne maram izdati; umetnost profesoria Sesama govori sama zase...« Drage dame in gospodje, veliki čarovnik: gospod profesor Sesame!

Luči v dvorani so uzasile in zdajci je stal na odru v jarki luči žaromet majhen, debelusen gospod, klanjajoč se na vse strani. Na sebi je imel frak, temna, gola brada je krasila njegov rožnati obraz in kostanjevi, po sredi v režnjo počesani lasje so valovili okrog njegove glave.

vavo pordečila, če jo je pretil iz ene steklenice v drugo. Izpod oblek navzočnim gledalcem je pričaral golobčke, njihovim spremljevalcem je pa jemat zlatnike iz nosa. Skratka — v divji naglici, ki je bila očitno res čarovniška, so se pod njegovo čarovniško palico dogajale kaj čudne reči. Profesor je pristopil k mizam, izpraševal dame, katere so njihove najljubše cvetlice, in — že je potegnil iz zraka pravkar imenovano cvetlico. Pozval je gledalce, naj napišejo kakšne stavke na hrbtno stran malih krožnikov, ki so stali na vseh mizah; hrbtna stran ni bila polščena. Potlej je stopal skozi vrste, zbiral vse vprek krožnike, metal druge za drugim na oder, tako da so se razleteli na kose, zmerom znova segal v zrak in krožnik za krožnikom se je prikazal v njegovih rokah, medtem ko so črepinje ležale na odru. Bral je na glas stavke. Toda z zadnjim krožnikom, ki ga je potegnil iz zraka, se je zgodilo nekaj nenavadnega: začudeno je gledal njegovo hrbtno stran, z naspod odprtimi majhnimi usti, potlej so pa njegove okrogle oči razburjeno zablodile po dvorani.

Tedaj je v moje največje presenečenje Lucija vstala in vzklila: »Mišlim, da je to moj krožnik, gospod profesor. Prosim, preberite!«

Segel si je s prstom za ovrtnik, kakor da bi mu bil postal pretesen. Dostojanstveno je odvrnil: »Seveda, madame. Napisali ste: »Ali veste, kje je pogrešana glava?« Ali drži?«

»Čisto natanko,« se mu je zasmejala Lucija. »Ali mi vrnete krožnik?« Zastopila je proti njemu in iztegnila svojo malo roko. Od vseh miz je zagrmelo ploskanje, bobni so zaropotali, medtem ko je Lucija izpregovorila nekaj besed s čarovnikom. Mali magik se je klanjal na vse strani in Lucija se je vrnila k meni.

Med tem časom sva dobili svoje vino. Lucija je naročila natakarku: »Prosim, še en kozarec.«

Zdej sem se spomnila: profesor Sesame je bil eden izmed stanovalcev

Listek „Družinskega tednika“

Otroci živčnega stoletja

Napisal Jan Frank

Vsako stoletje ima svojo posebno bolezen. Socialni higieniki našega stoletja se strinjajo v diagnozi, da je današnje stoletje stoletje duševnih in živčnih bolezni. Narobe pa patologji, ki se prav tako bavijo z opazovanjem, trdijo, da bolezni, ki spremlja to stoletje, ni živčnost, temveč predvsem organske motnje prebavil in vseh organov, ki so v kakšni zvezi z načinom dela moderne časa.

Ne glede na to, kdo ima prav, je resnično, da so danes ordinacije zdravnikov polne ljudi, ki imajo malo subjektivnih, še manj pa objektivnih znakov kakršne koli znane bolezni, in se vseeno ne počutijo zdrave. Večina zdravnikov vali krivdo za te bolezni na posledice današnjega vročnega dela, na hrust in tršč velemest, ponavljajoč skrivnostni stavek, »da to ni nič posebnega, da so samo živi!«.

Na dlani je, da tako še nihče ni ozdravel. V zdravniških čakalnicah se po nekaj tednih srečavajo spet isti ljudje. Ko so pojedli praške, ki jim jih je bil zapisal zdravnik, so prišli po nove, toda bolezen se jim ni še nič izboljšala. Tako se to ponavlja mesece, pa tudi leta.

Skozi zdravnikove naočnike V »The Journal of Psychology« sta pred tridesetimi leti izšli dve študiji, ki sta jih napisala dva ameriška zdravnik. Ti študiji nista posebno globoki, toda vendar sta zaradi nekaterih stvari vredni pažnje.

Pisca sta v svojih člankih zbrala nekaj zanimivih podatkov o razvoju otroškega intelekta. Trideset let, ki so minila, odkar sta bili spisani ti dve študiji, je prineslo mnogo revolucionarnih idej in hipotez v zdravilstvu, toda v nečem je teh trideset let čisto neizbrabljeno: v raziskovanju normalnega duševnega stanja otrok in v proučevanju pogojev njihovega intelektualnega razvoja. Vseh teh trideset let so se znanstveniki vsega sveta trudili, da bi izkoreninili tuberkulozo in našli vzroke raka, toda le redko kdo se je spomnil, da bi bilo dobro pričeti pri otrokih. V moderni družbi je otrok bitje, ki ga ljudje zane-marjajo in odvirajo vstran. Medicina se je z otrokom sicer bavila, toda le v kolikor se je to ticalo bolezni, ki zakriva smrt dojenčka in majhnih otrok, samo s skrbjo, kako uničiti v otroku bakterije, ki so mu preplavile telesce, čimno je pa pozabljala vse, kar je v zvezi z otrokovim duševnim življenjem, prepustujoč ga čisto skrbi pedagogu. Razvoj psihitrije je od časa Charcota napredoval samo za nekaj metrov, če ga primerjamo z razvojem, ki so ga naredile kirurģijske

ja, interna medicina in fizikalna terapija.

Freud in njegova šola so skušali analizirati duševno življenje s psihološkimi testi, do kakšnih bedastih zaključkov so ponekod prišli. Mogoče je njihova zasluga, da so nekoliko osvetlili pubertetno in predpubertetno dobo, toda vse, kar je levo ali desno od nje, je znanstveni surogat, ki prav malo koga zanima.

Vendar sta tukaj na kocki otrok in vsa njegova prihodnost. Socialni zakoni mislijo na otroka in poudarjajo, da je treba na blaginjo otroka najprej misliti. Na koncu koncev pa spoznamo, da tudi ta socialni stroj ni toliko koristen otroku samemu, kakor njegovim vzgojiteljem in roditeljem. Spet bodo otroci dolge ure sedeli po zdravniških čakalnicah in predkladali po svojih rocih raztrgane revije. Spet se bodo premetavali po postelji zaradi hude davice, ker mati ni videla, da spada nevarno bolan otrok v bolnišnico in nikamor drugam. Ker otroci ne morejo o sebi samih odločati, morajo na svoji koži preizkušati pamet in neumnost svojih vzgojiteljev, tek in mamice.

Tudi pri nas imamo šolske zdravniške in šolske poliklinike, toda kdo skrbi za otroke, ki se ne hodijo v šolo? Kdo jim redno pregleduje zobe, kdo jih cepi proti nalezljivim boleznim? Kdo skrbi za njihovo razvedrilo in kdo popravlja njihov duševni razvoj? In ravno v predšolski dobi je otrok potreben izredno skrbne nege, saj so prva leta njegovega življenja temelj za njegov značaj in njegov položaj v življenju.

Otrok bere časopis

Jasno je, da današnji način življenja ne dovoljuje, da bi otroka izključili iz udeleževanja v javnem življenju, čeprav se zdi, da je to paradokso. Teža bi se morali zavedati vsi tisti, ki delajo javno mnenje, vsi tisti, ki razpravljajo o psihozah, in vsi tisti, ki imajo v narodu kakšno koli odgovornost. Vsa ona gesla, da delajo za bodočnost naroda, izgube svojo prepričevalnost in zvane prazno, kadar koli ugotovimo, da so prirejane samo za odrasle.

Otroški značaj, torej tudi značaj otroka današnjega stoletja ima v sebi skrivnostne elemente, ki jih ljudje ne smejo prezreti, če nečesto, da bodo škodovali otrokom. Na prvem mestu je otroški spomin. Otroci, bodisi da je vzgojen dobro ali slabo, ima vselej boljši spomin kakor se tako učenec enciklopedist. Tisto, kar je otrok sprejel za resnico, ostane zanj resnica za vse življenje. In kljub težnji po družbi ostane značaj otroka čisto individualen. Resnica je resnica in za resnico otrok ne more obrniti, da bi bila boljša ali koristnejša zanj.

Na drugem mestu je otroška fantazija. Njo ne povečuje živčnost stoletja, dar božji je; nekateri otroci dobe več tega daru, drugi manj. Gmotni in duhovni svet otrok obrne v pojme, ki so mu bližnji in znani; duhovni svet si čisto približa, tako da dobi prijemljivo in znano obliko. Svet dobrega je zanj lepa gospa na sosednjem oknu, ki vsako jutro zaliva cvetlice, svet zla pa dimnikar ali stražnik.

Casnikarji kajpak ne mislijo na te okoliščine in pišejo tako, da bi kar najbolj razneli in razplamteli ljudsko fantazijo. Otroci kajpak bereo takšne članke s kar največjo samoumestnostjo, toda nihče se ne spomni, da bi jim vzel časopis iz rok. Njihova otroška, še neukročena domišljija se silno razraste, toda na žalost ne vselej v dobro, pač pa tudi v slabo stran.

Mnogi bodo ugovarjali, da časopisov ni mogoče pisati tako, da bi presrečali odraslim bralcem in otrokom. To bi bilo točno, če bi v časopisih pisali o stvarih, ki jih otroški razum sploh ne bi mogel dojeti. Ker pa ni tako, moramo pogledati stvari v obraz. Časopisi se leta in leta zatekajo k izrazom, ki bodo živčnost.

Tega otrok ne razume. Kakor hitro pa spozna, da je resnica, ki je bila še včeraj resnica, danes laž, postane nezaupljiv proti resnosti vsega, kar delajo odrasli, njegov odnos do avtoritete postane ohlapen in otrok se kakor polz potegne v svojo hišico, kjer ima najrajši, da ga nihče ne najde in ne moti. Časopisi, ki so med najznačilnejšimi trosilec masovnih psihoz, so torej odgovorni za to, ali se otroška duševnost razvija tako, kakor je treba, ali se pa potegne vase in postane čudaška in samotna.

Približno isti vtis kakor razburljivo novice imajo na otroško fantazijo kino, posebno pa letaki, ki vabijo v kino. Na takšnem letaku je v živih barvah narisana glavni prizor filma, ko junak ubija junakinjo, ko cowboy ustrelji svojega tekmeča, ali ko zločinec vlomi v banko. Pri sodnih razpravah, kjer so sedeli na obtožni klopi mladoletni, se je večkrat izkazalo, da so ravnali prav tako, kakor so bili videli v filmu. Res je, da so nekateri filmi za otroke prepovedani, toda nihče ne more otrokom zavezati oči, da bi ne gledali pisanih reklamnih letakov, ki kvarijo njihovo domišljijo.

Ali je izhod iz te zagate, v katero hote ali nehoti silimo svoje najdražje, svoje otroke? Odgovoriti moramo pritrudno, kar kajpak z veseljem storimo. Idealisti trdijo, da bi bilo treba otroke bolj tesno navezati na zanimive in poučne knjige, jih približati lepim umetnostim, jih vzgajati v bolj dovršeni šoli. Iti moramo pa še dalje in ne samo ostati pri teh platonskih željah. Spoznati moramo, da o pravem času nismo imeli možnosti o niti hrabrosti niti odgovornosti, da bi ustvarili drug način življenja, da se ne bi rodilo takšno stoletje, v katerem propadajo stare resnice in vstajajo sprti drugi, ki postavljajo na laž prejšnje. Še noben otrok ni postal živčen zaradi tramvaja ali avtomobilske troljeje.

Kriviča je samo na nas, ker nismo znali tok življenjskih potreb sezvočiti s smislom za bodočnost in ker smo mislili, da je dober meščan samo tisti, ki se je znal čisto prilagoditi pohabljenemu načinu družabnega življenja. Ni res, da ustvarjajo zgodovino stari in odrasli ljudje s svojimi izkušnjami in svojo izobrazbo. Zgodovina ne raste iz naslonjača, poraja se v zibelki!

AMATER V LJUBEZNI

NAPISAL WILHELM LICHTENBERG

Bilo je nekoliko po polnoči, ko je presunljivo zvonenje hitro tekkanje in telefonsko bruenje spravilo pokonci gosposki hotel v Palm-Beachu. Česa takšnega niso bili vajeni v tem zlikanem okolju. Prava zasnova je na šele nastala, ko se je razvedelo, kaj je vzrok te nočne zmešnjave. V štirinajstem nadstropju je stanovala Mrs. Hatfordova, mlada vdova pred tremi leti umrlega železovega kralja Hatforda. Mrs. Hatfordova je tik po polnoči odšla iz hotelskega bara, da poišče po čitku. A že nekaj minut na to je pozvonila vratarju in mu sporočila, da je nekdo vlomil v njeno stensko zakladnico in da je izginila iz nje nena biserna ovratnica.

Kmalu nato se je pri Mrs. Hatfordovi prikazal hotelski ravnatelj, izrazil svoje iskreno obžalovanje in hkrati izjavil, da se kaj takšnega v hotelu še ni pripetilo. In da je nepopolnivo kako je mogel tati priti v njeno stanovanje in vlomiti v odlično zgrajeno zakladnico. Kmalu nato je bila na mestu tudi kriminalna policija. Ostalo ti pa ni nič drugega, kakor da je ugotovila dejstvo. Zasljevanje hotelskega osebjela je bilo končalo brez uspeha in ko so detektivji odšli, niso mogli dati Mrs. Hatfordovi niti dosti upanja, da ji bodo mogli vrniti dragoceno biserno ovratnico.

Mrs. Hatfordova je ostala sama. Počitniški znanci, ki še niso bili odšli

spat, so jo po telefonu izpraševali, ali jo smeje priti kratkočasit, a Mrs. Hatfordova se je zahvaljevala, zatrjujoč, da čuti po tem razburljivem dogodku gorečo željo po samotni. Zadnji njenih počitniških znanec ji je telefoniral Henry Clerk: »Pravkar sem izvedel, Mrs. Hatfordova, da so vam iz zakladnice odnesli biserno ovratnico.«

»Vendar želc je rekla Mrs. Hatfordova.«

»Kako — vendar želc?«

»No, mislila bi si bila, da se boste bolj živo zanimali za mojo afero. Clerk. Vi, ki ste navdušen amaterski detektiv.«

Stvarno je odgovoril: »Krivico mi delate, Mrs. Hatfordova. Zakaj, med tem časom nisem držal križem rok. In če dovolite, pridem zdaj k vam.«

»Prosim, pričakujem vas.«

Ko je Henry Clerk nekaj minut pozneje vstopil pri Mrs. Hatfordovi, jo je presenečen pogledal: »Oh, pričakoval sem, da boste čisto strli. V resnici ste pa prav za prav dražestni na pogled.«

»Smehljaje se je odvrnila: »Oh, tega veselja na nikomur ne privoščim, da bi izgrala junakinjo kriminalnega romana.«

»Zelo pametno!« je priznal Clerk. »Obupane okradene dame zelo otežujejo preiskovanje.« In že se je zvedavo ozrl po sobi.

»O poli enajstih, Natanko vem.«

»Zakladnico in vrata na hodnik ste zaklenili?«

»Tako skrbno kakor običajno.«

»Kje stalno stanujete?«

»V New-Dorpu pri Newyorku.«

»Ali tam kdo ve, da ste vzeli ovratnico s seboj na popotovanje?«

»V moji naložbi okolice je to seveda znano.«

»Ali ste tu že kdaj imeli na sebi nakli?« je dalje vprašal Clerk.

»Ne. Nosim ga samo ob izrednih prilikah, ki je pa tu še ni bilo.«

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lit

Članom javnih knjižnic!

Javne knjižnice so ustanove, ki omogočajo izobrazbo širšim slojem. Mnogim izposojevalcem knjig pa to poslanstvo javnih knjižnic nikakor ne zadostuje, temveč iščejo v njih ugodno polje za svoje lastno literarno udeleževanje. Malokatero knjigo, ki jo vzamete v roke, najdete čisto, brez slanih in neslanih pripomb raznoraznih razboritih, še ne odkritih literarnih talentov.

Najskromnejši izmed njih se omejujejo na to, da ona mesta, ki so jim v knjigi posebno všeč, debelo podčrtajo, da tako opozore nanje še druge bralce. Drugi spet prečrtajo kar cele stavke, tretji jim dostavijo še razne opombe, na primer »oslarja«, »neumnost«. Večji literarni talenti pa na robovih, med vrsticami in »pod črto« razlagajo svoje lastne nazore. Na koncu knjige ali pa takoj v začetku pa nekateri »poklicne kritiki« pohvaljivo ali pa obsojajo pisatelja.

K temu bi pripomnila tole: Podobno početje je ne le škodovaneje tujeja imetja, ampak tudi velika brezobzirnost nasproti bližnjim, zakaj knjige javnih knjižnic so namenjene vsem, ne le nekaterim izvoljenem. Podobnim literarnim talentom bi bilo priporočiti, da si k vsaki knjigi vzamejo polo papirja in tam ovekovejšijo svoje pripombe in lastne nazore. Ta list papirja, s svojim podpisom ali brez njega — to jim budi prepričano — naj po želji priložijo knjigi. Tako bo dosežen trojen namen:

- 1. Knjige bodo ostale čiste.
2. Bralci ne bodo moteni v čitanju in v lastnem razglabljanju vsebine.
3. Duhovitosti in literarne sposobnosti podobnih talentov bodo s tem prav tako obelodanjene in ovekovečene, kakor če jih pišejo naravnost v knjigo, in ne bodo ostale pozabljene.

Se za eno prijaznost vas prosim: pri čitanju lezite ne pregibajte knjig, ker sicer vezava prehitro odneha in se izgube posamezni listi. C. G.

nite v New-Dorpu. Nikar se ne ustrašite, če bodo časopisi pisali senzacionalna poročila o 'latvini' S tem 'vdomom' mi boste storili največjo uslugo v mojem življenju.

Ko je Henry prebral pismo, je bil oskrbnik že izginil iz sobe. »Ali mi ne bi tega pojasnili?« se je obrnil do Mrs. Hatfordove.

Nasmehnila se je: »Vam? Velikemu amaterskemu detektivu nato pojasnujem? Z obudovanja vredno bistroumnostjo ste razkrinkali vlomilca, do katere je ljubljeno mož nebržen, seže tudi po zvijači? Zakaj če v mojem stanovanju ne bi bilo tega vlomila, bi bili odpovali iz Palm-Beacha in nikoli več vas ne bi videla. Tako ste pa poleteli z menoi, ostali v moji bližini in ste me med tem časom morda vsaj malce vzljubili.«

Henry jo je objel. In šele dolgo nato je rekel ves osramočen: »Zdaj že vidim, da je dosti manj nevarno biti amaterski detektiv kakor ljubezenski amater...«

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE.

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

»Zagotavljam ti, da bom tega...« e... oprostila, dragi dami, a njegove psovke ne morem ponoviti.«

»Razumem,« je rekla Lucija, a jaz bi bila srčno rada vedela, kaj razume.«

»Potem sem odšel k svojima dragima prijateljicama. Pozneje, ko sem bil spet v svojem stanovanju, sem zasljal ihtenje v sobi pod seboj in mati Fenelli je zakričala: »Madonna, nor je, nič več ne ve, kaj počne! Michelangelo, moraš mu pomagati! Nien mož je divjal: »Bodi vendar že tiho, sicer bom še jaz znořel!« in potem...« profesor je obžaluječo skomignil z rameni, ...potem sem žal moral oditi.«

»Kako žalostno,« je zamrmrala Lucija. »Mislim namreč: za gospo Fennellijevo.«

»Profesor je izpil kozarec do dna, se z užitek obližnil in nekoliko užaljen odgovoril: »Jaz ne sočustvujem s to žensko. Sama je kriva, zakaj pa svojega najmlajšega tako obžuje, da mu že kar škoduje. Razvajala ga bo tudi še, ko bo že razkrinkan morilec! Ali veste, kaj mi je ta nesramnež še včeraj dejal? Trdil je, da tudi on zna ponoviti vse moje trike! Da, rekel je: »Trike!« Njegov debelolčni obraz je bil videti kakor balon, ki je preveč napihnen in bo zdaj zdaj počil.«

Lucija je pokimala natakariju, ki nam je iznova natočil kozarec. »Čudovit poklic imate, gospod profesor. Za to je potreben izreden razum. Odkar sem videla vaše umetnije, sem prepričana, da kratko in malo vse znate. Rada bi vedela, kaj mislite o zločinu.«

»Raffaello je sentimental in izredno... kako bi rekel... e... bombastično. Upoštevatil moramo ta značaj. Misel, da bi zapeljiva svoje žene spravila s sveta v svojem bivšem zakonskem stanovanju, je bila zanj gotovo dramatsko privlačna. Iz te sobe je razen tega lahko popihal, ne da bi ga kdo videl — to je pa zunanji moment. Saj veste... soba Miss Galove leži na dvoriščni strani hiše in mimo njenega okna drže požarne stopnice.«

Lucija je očitno napeto premišljevala. »Vi torej ne dvomite, da sta Smyth in Floto eden in isti?«

»Skoraj očitajoče je odvrnil: »Oprostite, spoštovana dama, kaklo morete v danih okoliščinah le trenutek podvomiti?«

»A zakaj,« sem se zasljalca reči celo v svoje začudenje, »naj bi se Floto vselil ravno v Maison LaVelle? Fennellijevo ime je napisano na vratih. Bil bi vendar bedak, če...«

»Večelečena gospa,« je odvrnil profesor prijazno, »seveda je bilo to nesamotno. Na svetu je pač mnogo neumnih ljudi in prav med artistii jih najdeš. Morebiti se je pa Floto onaj ob lastni predznosti, morebiti ga je mikal, da bi spal z možem... e... svoje ljubice pod isto streho. In nedvomno se je čutil varnega, ker si je bil nadel izmisljeno ime. Kolikor vem, ga Fennellijevi niso nikoli videli.«

»Kako so ga pa potem sploh spoznali?« sem vprašala.

»Profesor je s kratkimi požirki srbal svoje vino. »To bi si lahko razlagali na več načinov. Dejstvo je pa, da ga je moral Raffaello spoznati, sicer bi bil Floto še pri življenju.«

Lucija je dvignila prst kakor mala šolarica.

»In kako je prišel Floto — seveda, če je Smyth Floto — v sobo Miss Galove?«

»Čisto preprosto! Nedvomno ga je tja izvabila Lotta Fennellijeva ali pa sam Raffaello, ki je posnemal ženski glas, in ga povabil na obisk. Zakaj ne? Floto je pač dovolil dokazal, da ni nebržen nasproti ženskim čarom... zrak je bil čist, zakaj Miss Galovo so bili izvabili z doma...«

»Raffaello, ki je izpremenil svoj glas,« je boječe pripomnila Lucija.

»Uganili ste!« Profesor je bil neznanosko navdušen. »Posnemal je glas Mr. Bynama, Igralec, kakršen je Raffaello, to mimogrede stori.«

»O tem sem prepričana,« je resno odvrnila Lucija. Njena roka je izginila v mošnjaku. »Ali poznate tole, gospod profesor?« Pomolila mu je ključ.

Vzel ga je v roko in ga obračal na vse strani. »Ne, Ali je to važno?«

Lucija je vtaknila težko priborjeni ključ spet nazaj v svoj mošnjak. »Ne vem. Ali se lahko zanesem, da boste molčali, gospod profesor?«

»Priščem!« je vzkliknil kar se da prepričljivo in dvignil svojo desnico — vsakako malce previharno, zakaj opazil je z dvignjenim kazalcem svoje lepe kostanjeve kodre, da so mu na levi strani zdrsnili na obrvi. Malo nezgodno je hlastno popraval. Toda Lucija je brččas minilo veselje do kakšnih priznanj; resno je rekla: »Veliko uslugo ste nama napravili, gospod profesor.« Pomignila je natakariju, naj prinese račun. »Ostali bova vsakako z vami še dalje v stikih. Hvala lepa, zdaj morava žal odinčiti.«

Ali sem si samo domišljala, ali jo je res smeh lomil? Toda že je plačala in odbrzela.

Hotela sem za njo in sem zamrmrala nekaj besed v pozdrav. Tedaj me je profesor zdržal: »Ali gre zdaj takoj na policijo?« je razburjen vprašal.

Oporoke čudakov

Vrabci so podedovali milijonsko premoženje

Bogataši imajo svojevrstne poslednje želje

Ljudje pogosto zapuste oporoke, zaradi katerih se jim njihovi sorodniki, prijatelji in znanci smejejo, čudijo, ali se pa celo jeze zaradi njih.

Neka zelo bogata Madžarka je na primer v svoji oporoki zapustila 380 tisoč lir svojim golobom, ki jih je ljubila bolj kakor ljudi. Čudaško poslednjo željo te ženske je prekosila Angležinja gospa Markynsova, ki je zapustila 16 milijonov lir in določila, da morajo s tem denarjem zgraditi velik ptičji park, v katerem naj uživajo posebno nego vrabci.

Ameriški reklamni strokovnjak Charles Stone je pa navedel v oporoki željo, naj ga pokopljejo z najbučnejšo in najčudovitejšo reklamo. Ker je živel od reklame, naj ga tudi pokopljejo z njo. Pokop tega čudaka je bil res svojevrsten. Pajaci, harlekini, kovboji in drugi zakrinkani ljudje so

nosili peš in na konjih velikanske lepake, na katerih so bila pisana pokojnikova dela. Med to burno reklamo so spustili Stonovo truplo v grob. Okusi so različni...

Nekateri čudaki pa niso napisali oporoke na navaden papir, temveč na srajce, robce, notranjo usnjeno prevleko v klobuku in podobno. Angleški bogataš Nykelson je na primer svojim sorodnikom zadal še po smrti mnogo skrbi, ker je oporoko tako skrnil, da je niso mogli najti. Tedne in tedne so jo iskali, naposled so jo pa našli pri nogah v postelji, v kateri je Nykelson umrl.

Romantično oporoko je pa zapustil neki hišni lastnik Stachman. Nadstropje nad njim je stanovala lepa in mlada gospodična. Mož se je do ušes zaljubil v svojo najemnico, vendar si ji nikdar ni drznil priznati svoje ljubezni. Narobe, celo zelo redkokdaj se je razgovarjal z njo. Nič čudnega torej, če je bila njegova lepa najemnica na vso moč presenečena, ko je izvedela, kakšno oporoko je bil zapustil čudaški sosed. V njej je pisalo takole:

»Vse, kar imam, zapuščam svoji sosedki gospodični Gootovi. Ljubezen do nje mi je pozlatila zadnje dni mojega življenja. Bila je moj dobri angel. Hvala ji!«

Gli aironi o ardee sono uccelli simili alle cicogne; essi vivono nell'Europa meridionale, in Asia e in Africa. Questi uccelli suscitano lo stupore per le loro piume rosse, lucenti e ancor più per i loro lunghi piedi. Erano noti già agli antichi Romani che dalle loro lingue e cervelli ricavano scelte leccornie. La fotografia rappresenta una famiglia di aironi che nelle paludi si è costruita i nidi, intrecciati di erbe acquatiche e di fango. — Plamenci ali ognjene čaple so storkljam podobne ptice, ki žive v južni Evropi, Aziji in Afriki. Zaradi svetlorožnatega perja in izredno dolgih nog se zde človeku čudne na pogled. Poznani so jih že stari Rimljani in so iz njihovih možganov in jezikov pripravljali poslastice. Na gornji sliki vidite družino plamencev, ki si je v močvirju zgradila gnezda iz blata in vodnih rastlin.

Zdehati je zdravo!

V družbi se marsikdo zadržuje, da ne bi zdehal, ker misli, da je to grdo. Ljudje tega ne bi smeli delati, ker je zdehanje naraven pojav, ki zdravju koristi in je torej tudi nujno potrebno.

Psiholog Albrecht Engelhardt si je nadel za nalogo, da bo raziskal vzroke zdehanja. Ugotovil je, da ljudje zdehajo ob štirih različnih priložnostih. Zdehajo, če so utrujeni, lačni ali z dolgčasom, najpogosteje pa zdehajo, ko se zjutraj prebude. Pri vsakem zdehanju najprej zastoji dih, potem se pljuča bolj ko navadno napolnijo z zrakom, naposled pa močnejše izdihnemo zrak, tako da je v pljučih manj zraka kakor preden smo zazdehali. Najbolj se spreznajoče pljuča, če zdeha nekdo zaradi utrujenosti. Če kdo zdeha ko se prebudi, tedaj se napno žile, kadar pa kdo zdeha, ker je lačen, tedaj drobovje iztisne kri. Zdehanje torej pospeši krvni obtok in dobro vpliva na prebavo, ker se kri iztisne iz jeter, zolež iz žolčnega mehurja, trebušna in ustna slinavka pa v večji meri izločata slino in delovanje črevesja je ojačeno.

Pri zdehanju iz dolgočasnja pa manjkajo vsi ti dobrodejni učinki. Če zdehamo iz dolgega časa, ne dihamo globoko, prej se pljuča še polenijo, krvni obtok se ne pozivi, pa tudi žile se komaj opazno napno.

Čudne navade

V šestnajstem stoletju so imeli Parižani kaj čudne navade. Kralji ni bil tako nedotakljiv, kakor je današnji čas. Znano je, da so morale kraljice roditi vpriču vsega dvora.

Manj znano je pa, da si je mogel vsak povprečni Parižan ogledati kralja pri kosilu, če je plačal potrebno vstopnino. Kralja Ludovika XV. je vsakdo mogel videti pri obedu, če si je kupil za to potrebno vstopnico.

Ogrevanje v reki

Indijanci tropskega pragozda imajo hudo čudne navade, ki se nam Evropecem ne bodo zdele preveč praktične. Kakor hitro se zdani, steko Indijanci k bližnji rečici in poskajo vanjo. Zanje je ta jutrnja konel prijetna, ker je voda toplejša od zraka. Pravilo, da se kopljejo zato, da bi se ogreli in ne zato, da bi se umili.

Z arabskimi številkami niso smeli šteti

Tako imenovane arabske številke niso iznašli Arabci, pač pa Indijci. Arabci so jih pa v Evropo prinesli in so se uveljavile v dvanajstem stoletju in vsakoile na mesto nerodnih rimskih števil.

Vendar so ljudje v nekaterih krajih še imeli proti tej poganski pisavi pomisleke. Leta 1299, na primer trgovci v Firenci pod strogo kaznijo niso smeli računati z arabskimi številkami.

Še dovolj časa imamo

V Delhiju v Indiji živi učen mož, Azad po imenu, ki je pravi vir učenosti modrega indijskega naroda. Pred kratkim so ga časnikarji vprašali, da naj on, ki vse ve, pove, koliko časa se bo naša zemeljska obla še vrtila okrog svoje osi in krožila po vesoljstvu.

Učeni mož je takole odgovoril: »Po naši indijski veri nam je namenjenih še 426.960 let.«

Hvala Bogu in učenemu Indijcu, zdaj vsaj vemo, da nas še ne bo tako kmalu konec.

Tudi živali si izdelujejo obleke

Želva ima svoj oklep že po naravi, na svetu so pa živali, ki si po vzorcu želvinega oklepa same izdelajo obleke in jih nosijo. Ličinka neke posebne vrste majhnih metuljev ima že takšno navado.

Kakor hitro more ta ličinka sama lesti, si odtrga iz drevesnih listov oklep za trebuh in hrbet, zveže oba dela s svilenimi nitkami skupaj, pušči zadaj in spredaj odprtino, potem pa zleze v oklep in živi v tej obleki. Ličinka pa ta svoj oklep tudi menja, boljše obleče drugega vrh drugega. Kakor hitro ji je stari oklep premajhen, si omisli novega in zleze vanj, ne da bi slekla svojega starega.

Širom po svetu

Po poročilih iz Berlina so pred kratkim popolnoma zaprli Sueški prekop za trgovinski promet. Odslej bodo po prekopu lahko plule samo še vojaške ladje.

Prisilno oddajo žita je odredila švicarska vlada. Pridelovalci bodo morali oddati žito, ki so ga letos poželi, pa tudi staro zalogo. Obdržati bodo

smeli največ 200 kil pšenice ali 300 kil turšice, ne bodo pa smeli kupovati kruha, niti prodajati pšenice, ki so jo pridržali za lastno uporabo.

Peterčke je rodila neka Irka iz mesta Beaghwiva. Rodile so se tri deklice in dva dečka. Dve deklici sta takoj po porodu umrli, ostali trije otroci

se pa z materjo vred prav dobro počutiljo.

V starem veku so ljudje verovali, da ima glasba zdravilno moč. Z zvoki flavte so na primer zdravili revmatizem. Danes je pa dognano, da glasba zelo dobro vpliva na duševno bolne.

JAKEC POTEPUH IN NJEGOVE DOGODIVŠČINE

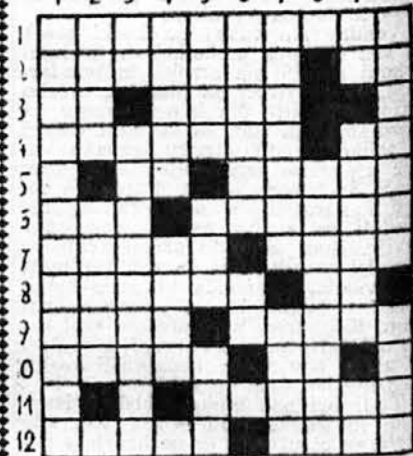
Comic strip panels 1-12 with dialogue and illustrations of Jakec Potepuh and his dog Flocki.

Dalje prihodnjije

UGANKE

Križanka

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Vodoravno: 1. Hrib blizu Ljubljane. 2. Reka v Burmi; predlog z 2. skl. 3. Prislov; francosko mesto ob Garonni. 4. Žensko ime v množ. (pomeni teknico); pogojni veznik. 5. Pomožni glagol; pisec (tujka). 6. Srebljaj; odgoja. 7. Staro keltsko ljudstvo na Koroškem; letopis (ednina). 8. Tujka za pojmovne, zamiselne; on (nemški). 9. Divje ljudstvo; evropska prestolnica. 10. Tuli; grška črka. 11. Predroben, prerahel (po tujki). 12. Priče pri krstu; jezero (italij).

Navpično: 1. Hrib ob Ljubljani. 2. Oblika glagola mreti; oblika glagola radovati. 3. Začetnici našega epičnega pesnika (1856.—1912.); odkritosrčnost. 4. Kramp, rovača; deli polja (2. sklon). 5. Goli; po dolensko vendar, po ljubljansko pa pijača; pesnitve. 6. Razpoka, vdolbina (obrnjeno); pesnitev. 7. Žena bajeslovne britskega kralja Artusa; poziv ali grški slikar. 8. Največji kanarski otok. 9. Grška črka; ruski ali romunski plemiči; Govekarjev rojstni kraj. 10. Pomorski poveljnik; ime rimskega cesarja in dveh grških filozofov, eden od njiju ustaxovitelj stoične šole.

CRKOVNICA

R D A N K V G G
E R E H D I A
A E E U I O R I
G L M T V D C U

Išči pregovor!

STOPNICE

- 1. A
2. AAA
3. EEEGG
4. GGI IIII
5. JJJJJLLL
6. LLL OOO OTT

- 1. liter.
2. priprava za tekočine,
3. prvina,
4. svetopisemska oseba,
5. bogoslovje,
6. nauk o smotrnosti.

DOPOLNILNICA

Log, stan, slak, pero, Posavec, slama, set, plod, ena. Vsakemu samostalniku dodaj črko, da dobiš nov samostalni. Pridane črke skrivajo ime vrha v Kamniških Alpah.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno po vrsti: 1. osina, 2. Bevin, 3. lva, zona, la, 4. genorator, 5. krompir, era, 6. ve, n, dr, 7. lvo, kofelna, 8. de, pokojnik, 9. es, umor, 10. anina, majar, 11. lakaj, Abend.
Zlogovnica: 1. vime, 2. renta, 3. liana, 4. misel, 5. ocean, 6. ženska, 7. mladina, 8. izvanje, 9. slabost, 10. ledina, 11. iznajdba, 12. sanje, 13. Arca. — Vri mož misli sa i nase nsadznje.
Samoglasniki: sak, sek, sik, sok, Suk, esk,
Caroben kvadrat: 1. kolar, 2. omela, 3. les, 4. Alena, 5. ranar.

VIII.

»Ali gospa Lussanova še ni prišla?« je strupeno vprašala madame Limayeveva. In hotela podkrepiti svojo nejevoljo, je pristavila:

»Res zabavno dekle! No, bomo že videli, kdo bo imel poslednjo besedo. Tega odslej ne bom več trpela!«

Ko so se zaprla vrata za njo, so se sklonjene glave pomočnic zgrabile. Gaby se je spuščila prav po pariško in posnemaje gospodarcio zaspevala:

»Oh, oh, madame Lussanova, vi si drznete zamuditi delo danes, v ponedeljek! O, to pa ne bo šlo kar tako! Če boste še kdaj zamudili, vam bom pokazala vrata. Ali slišite prav? Pokazala vam bom vrata! To je moj poslednji opomin. No, gospodične, delajte, delajte, namesto, da bi lenarile in se spogledovale!«

Anetta in Marija se nista mogli premagati, da se ne bi zasmejali. Zresnili sta se šele, ko sta za vrati spet zaslišali prijazne korake gospodinjice in ko sta se spomnili na Liano, ki še nikoli ni tako pozno prišla.

»Najbrž je tega kriv njen ljubimec,« je dejala Anetta. »Kadar pride naša ura, ne mislimo na nič drugega kakor na ljubezen.«

njen prvi mož

LJUBEZENSKI ROMAN

»Beži, šemica! Gotovo je morala nenadno domov, v provinco. Kakor veste, ima še očeta in mater. Mogoče se ji je kaj zgodilo.«

Pri tem je ostalo. Te tri Lianine tovarišice, ki so med seboj delile dobro in zlo, si niso mogle misliti, da bi Liana kaj storila ali ukrenila, ne da bi njih poprej obvestila. Bile so prepričane, da imajo pravico do njenega zasebnega življenja in še na misel jim ni prišlo, da so ljudje, ki rajši žive sami, kakor pa kot ovijalke, opirajoč se na druge.

Tudi popoldne ni prineslo nobene odločilne novice. O Liani ni bilo ne duha ne sluha, tako kakor nikoli ne bi bila prihajala v salon gospe Limayeveve, kakor nikoli ne bi bila zapuščala svojim tovarišicam, kako zoprno ji je, da jo zasleduje neki neznanec.

Proti večeru, ko je Marija Minarsova prizgala luč, se je med dekletki spet razpletel pomenek:

»Videle bomo, ali jo bo danes čakal,« je dejala Anetta, ki jo je ljubezenska plat skrivnosti najbolj zanimala.

»To še nič ne pomeni,« je suho odvrnila Gaby.

»Kako?« se je vzburila Anetta.

»Reči hočem, da je za nas ta človek tuje. Če nas ne bo ustavljal, ga tudi ne bomo vpraševali. In tako pač ne bomo izvedele, kje je Liana in zakaj ni prišla na delo.«

»Vsekako bo Liana pač pisala gospe Limayevevi, kaj je bil vzrok, da je morala tako nenadno odpotovati. In tako bomo tudi me izvedele, za katerim grmom tiči zajec.«

Vendar madame Limayeveva ni dobila tisti dan nobenega sporočila. Sama je bila v skrbeh za svojo uslužbenko. Nekajkrat je pokukala v delovno sobo in vprašala:

»Ali še ni prišla?«

Ko so dekleta odkimala, se je nekoliko namrdnila, kakor da bi jo bilo sram skrbi in radovednosti in hitro je pristavila:

»Potrpimo do jutri.«

Tisti večer so Gaby, Marija in Anetta bile prej gotove kakor po navadi. Gnala jih je vročina želja, da bi videle, ali spet stoji Lianin oboževalec pred vrati ateljeja. Bile so hudo razočarane, videč, da je cesta prazna in da ne blizu ne daleč ni moškega, ki bi bil vsaj od daleč podoben skrivnostnemu Lianinemu zasledovalcu.

Drugo jutro so s prav takšnim pričakovanjem prišle v službo, trdno prepričane, da je madame Limayeveva gotovo že dobila kakšno sporočilo. Zmotile so se. Njihova gospodarcia je bila prav tako v skrbeh kakor one same. Zdalj so jele na slepo ugibati, kaj je pripravilo Liano do tega. Vsaka je zagovarjala svoje mnenje, toda vse so se strinjale v enem: ni mogoče, da se je Liana kaj hudega zgodilo, zakaj od tistega dne tudi čudnega zasledovalca ni bilo več na izpregled.

Teden dni nato, ko se jim je zdelo, da Liane nikoli več ne bodo videli, da je, kakor toliko drugih, utonila v vrvežu velemesta, jih je pred vrati ustavljal mlad gospod, toda ne tisti, ki so ga pričakovali. Bil je oblečen s samoumevno elegantno parizana, bil je resnega, skoraj strogega obraza, ki je ovajal, da je spodoben človek. Dekleta so se spogledala, kakor bi si hotela reči: No, ali nismo uganile?

»Oprostite, gospodične,« jih je nagovoril in se odkril, »če se ne motim, ste prijateljice gospe Lussanove?«

»Pomočnice smo v salonu gospe Limayeve, in nič več,« je hladno odgovorila Gaby, ki ni mogla oprostiti Liani, da jim ni bila zaupala svoje skrivnosti.

»Prosim, ali bi mi hotele pokazati nekega gospoda, ki jo je vse doslej čakal vsak večer pred ateljejem,« je nekoliko negotovo nadaljeval André, »menda ste že spoznali, da je bil to on.«

»Zdi se, da je Liana odpotovala v gospodom, ki o njem govorite,« je z-

vahno vzklila Anetta. »Že teden dni je ni v službi in ta čas tudi njega še ni bilo semkaj.«

»Mogoče jo je celo ubil!« je vzklila Gaby. »Takšni čudni zaljubljeni so zmorni marsičesa!«

Marija Minarsova, najstarejša od vseh, jo je zaničljivo pogledala, potem se pa obrnila k Andréju in vzklila:

»Vse to so čence. Liana je pisala gospe Limayevevi, da je ne bo več in da lahko odda njeno mesto drugi. To je dokaz, da živi. Pripomnila je, da je odpotovala v provinco k svoji družini. In to je njena pravica, gospodi!«

»Res je,« je prikimala Gaby, »pišmo je prispelo včeraj zvečer, toda pečat je bil iz Pariza. Gospa Limayeveva je to opazila in vzemirilo jo je.«

»Kakor vidite, je ptičica odletela,« je navihano vzklila Anetta, ki se ne bi pomišljala, če bi jih tudi ta ljubeznivi tujec povabil na torte. Na tistem je premisljala, da ima Liana srečo, ker se za njeno naklonjenost potegujeta kar dva tako čedna in tako elegantna gospoda.

André se je namuznil; godilo mu je, da so dekleta videle v njem Lianinega oboževalca in tekmeča čudnega neznanca. Poslovil se je in se vladno zahvalil za podatke, ki jih je bil dobil. Dekleta so gledala za njim, dokler ni izgubil v množici ljudi, ki so se vračali z dela. Nato so se — bolj zmedene kakor kdaj koli poprej — zapletle v živahne, vročične pomenke o Liani in njeni skrivnosti.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

Medtem je André lagodno koračil proti domu. Še se je v duhu smehljaj pogovoru z razočaranimi Lianinimi tovarišicami, toda v resnici s svojo vlogo zasebnega detektiva ni bil posebno zadovoljen. V tem tednu ni dojel ničesar odločilnega, ničesar taksnega, kar bi osvetlilo skrivnostno zadevo.

Zakaj 'gospod Pierre' odslej ni več prihajal pred atelje madame Limayeveve? Ali je bil tako dobro poučen, da Liana ne dela več v tem salonu? Ali ga je pa morda zaščitnica tako zelo ohladila, da se je naveličal, poizkusiti srečo pri tako vznurljivem in vročernem dekletu?

André je bil sicer s svojo varovan-ko, kakor je v mislih imenoval Liano, prav zadovoljen. Hitro se je živela v njihovo družinsko življenje in pri otrokih je našla tisto razvedrilo, ki ji ga je bilo prej dajalo delo. Rentja, ki jo je prejela, ji je omogočala tudi vnaprej neskrbno, če se ne razkošno življenje. Včasih je še zalovala za svojim stanovanjem, toda odkar ji je Marta poiskala novo v bližini njih, se je že skoraj potolažila. Zdalj ji ni kazalo drugega, kakor da se preseli in tako čisto zabriše sled za seboj. André je bil nemalo ponosen, da je prav on pomagal, pričeti Liani novo življenje, daleč od čudnega 'bavbava', ki jo je bil hkrati tako plašil in mikal.

Pierre se je zleknil v naslonjač, položil noge na pisalno mizo, kakor je videl včasih na ameriških fotografijah, in si prižgal cigareto. Skušal se je počutiti kar na moč udobno in lagodno, toda že nekaj dni se mu to ni posrečilo. Če bi mu nekaj, ko je bil še strogi, samozavestni uradnik v kolonijah, kdo dejal, da mu bo mlada,

mična vdova strla srce, bi se zasmejal, da bi se zasvetili dve redi čudovito belih zob in odgovoril:

»Ljubezen! Mamilo za pubertetni-ke! Zaljubiš se lahko samo, dokler si zelenec in nedolžen. Ko imaš pa za seboj nekaj let v kolonijah, nekaj izkušanj s temnopoltimi domačkami, ne veš več, kaj je ljubezen!«

Ker mu je mati zgodaj umrla in ni doživel nežnega odnosa do ženskega bitja, ker je bilo njegovo prvo doživetje z žensko umazano s pijanostjo in denarjem, ker je bil silno občutljiv za spogledljivost Francozini, je imel o ženskah dokaj nizko mnenje. Zdele so se mu kupljive do nesramnosti, zglede spogledljivke s ptičjo pametjo ali pa prenapete emancipiranke z načelniki in moško ukrojenimi oblekami.

Morda mu je bila od vseh žensk najbolj pri srcu Mabu, temnopolta mala domačka iz Košinsine. Bila je tako vdana, tako mila. Morda je bila ona tista, ki je znala v njegovem zakrnjenem srcu zbuditi odmev ljubezni do ženske in matere. Kadar je vrela v naročje njegovo glavo in tiho prepevala v mrak, mu je bilo vselej dobro pri srcu.

Hvaležen ji je bil za to milobo, za tisti srčni mir, ki ga je tedaj vsega prevzemal. In Mabu je bila lepa in mlada. Znala je gibko in očarljivo peslati, znala se je odkrito, prisrčno in neugnano smejeti kakor otrok. Kadar je bila pri njem v bungalovu, je s svojimi tenkimi, zagorelimi rokami previdno otipavala predmete, ki jih je komajda poznala: njegovo budilko s številkami, ki so se svetile v temi in ki jih je zaradi tega imela za nekakšno čarovnijo, njegove poskrobane ovratnike, srebrno cigaretnico z vre zanim monogramom. Vendar se nikoli ni dala ukleniti v dolgočasno življenje kolonialnega uradnika. Bila je kakor ptica. Prihajala je, kadar se ji je pozelelo in odletela je, kadar se ji je zahotelo svobode.

Nekajkrat se je bil bavil z mislijo, da bi jo pozneje vzel s seboj v Evropo. V mislih si jo je risal v evronski obleki, v žarkih barvah, ki bi podčrtavale belino njenih zob in njeno baržunasto rjavo polt. Stožilo se mu je ob misli, da bi njene lepe vitke noge ticale v čevlji z visokimi petami in da bi na neugnanah, razmršenih in razkošnih temnih kodrih morala positi tisto, čemur pravijo Francozinje 'klobuk'.

In potem je nenadno prišlo vse drugače. Na mah se je vse izpremenilo. Izgubil je Mabu čez noč, tisto strašno, grozotno noč, ko je divjal orkan. Njegovemu bungalovu je prizaneslo. Na nekaterih mestih je razcefralo streho, dež je potepal že tako klavne vetke v ilovnatu zemljo, po vseh sobah je stala voda v mlakah in plateni naslonjači so plaval po predsoju. Celo nekaj novo in zabavno se mu je vese to zdelo, in že komaj je čakal, da bi pritekla Mabu in bi bo vse pokazal.

Mabu pa ni bilo. Ko se je napolil v mesto, je izvedel, da je po nekaterih okrajih orkan še posebno strašno divjal. Nekateri hiše je odneslo in odplavilo, več ljudi je utonilo v reči, ki je narasla v veletok, nekaj so jih podrla drevesa, ki jih je izruvalo s koreninami vred. Med temi je bila Mabu. Morda je tekla k njemu, zakaj našli so jo v gozdiču, meječem na njegov bungalov. Videl jo je mrtvo, in spomin na tisti trenutek ga dolgo ni hotel zapustiti. Močno deblo ji je strlo hrbenico, toda njen obraz je ostal nedotaknjen. Njena skromna obleka je bila vsa umazana od rdečaste ilovice, toda obraz je ostal čist, počival je na ruši. Oči je imela široko odprte in zvedav, presenečen in nekoliko razočaran izraz je dihal iz njih. Na ustnicah ji je ostal boren nasmeš.

Sele, ko jo je izgubil, se je zavedel, da mu je mnogo bila. Do tistih dob jo je jenal in ljubil, kakor so ljubili

drugi samski beli uradniki tamošnje domačinke. Brez misli in brez posebnih odgovornosti. Kadar so se odselili v Evropo ali v drug kraj, so jih zapuščali svojim naslednikom, brez ljubeznivosti, celo z nekakšnim ponosom. Šele pozneje je videl, kako nepravilno in surovo je bilo to. Odkar je bil izgubil Mabu, ni maral več svoje cigaretnice, ne svoje budilke. Njen mrtni, očitačji obrazek ga je preganjal v sanjah, in kolonije so mu postale zoprne. Vendar je moral ostati tam, ker je tako želel njegov oče, ugledni solastnik velike kolonialne družbe v Argentini.

Njegov odnos do žensk je po Mabuini smrti spet postal primitiven. Zdelo se mu je, da nikoli več ne bo ljubil ženske in da nikoli več ne bo občutil tiste neznanne, dobrodejne miline, kakor jo je bil občutil v Mabuiniem objemu.

S smrtjo njegove male ljubljence se je pa pričela zanj tudi vrsta nepričakovanih razočaranj in nezgod. Zbolel je. Dobil je tropsko malarijo in je ležal več mesecev. Se zdaj, ko je bil že nekaj let v Evropi, ga je mraz stresel, če se je spomnil na to zoprno bolezen, ki bi ga bila skorajda ugonobila.

Komaj je vstal in se za silo popravil, ga je zadel nov udarec. Dobil je sporočilo, da je v čudnih okoliščinah nenadno umrl njegov oče.

Ko je prišel Pierre v svojih mislih do te točke, se mu je zazdela samotna v njegovi samski sobi, ki je imela po zgledu modernih samskih stanovanj tudi kopalnico in majhno kuhinjo na plin, neznosna. Vstal je, se pretegnil, zdehlil in spet sedel. Ni se mogel odločiti, kaj naj stori. Ta neodločnost je bila značilna za njegove 'slabe dni'. Pierre je namreč svoje življenje delil v dobre in slabe dni. Dobri: so bili tisti, ko je bil čvrst, pripravljen na borbo z življenjem, dobrovoljen in veder. Ob takšnih dnevih mu odločiti, ve niso bile težke. Slabi dnevi so bili tisti, ko se je spominal na svoje prejšnje življenje, ko se ga je lotevala ožost in ko so mu bile zoprne in mučne še tako neznanne odločitve, kakor prižgati si cigareto, ali odpreti radio.

Danes je bil nedvomno slab dan. Bil je šesti dan, odkar ni bil videl Liane. V mislih si je ponovil to ime in prisluškoval njegovemu nežnemu zvoku. Bil je šesti dan, odkar mu je bila prislošla zaščitnica in sta se v jezi razšla.

Liana! Da, ona je bila tisto, kar bi mu mogla biti Mabu, če ne bi bila neizobražena, naspol divjaško dekletce iz notranosti Košinsine. Bila je dekle, ki o njej pišejo v sentimentalnih pogrošnih romanih, bila je junakinja poceni filmov, bila je skromna, toda lepo, bistro in čudovito bitje, tojeno za spoštovanje in ljubezen.

In usoda hoče, da prav te ženske ne sme ljubiti! Najbrž je ona neposredno kriva smrti njegovega očeta in propada njegove rodne hiše. Zadržala je bila Anatola Lussana, zdaj je morda nehoti začarala tudi njega. Bilo mu je žal, da si je dal izvabiti izpoved, ki jo je bila tako ranila. Kako sladke so bile minute z njo! Oh, kolikokrat je imel že na jeziku vse tisto, kar ga je težilo in mučilo. Ali ne bi bilo bolje, da bi ji odkrito vse zaupal, zdaj, ko tako ni bilo mogoče ničesar več popraviti, zdaj, ko je bil njegov ljubljeni oče mrtev in njegov dom razdejani? In zdaj je izginila, kakor da bi jo bila zemlja požrla. Že šest dni ni mogel dobiti nobenega sledu za njo.

Zglasil se je osebo pri lastnici salona, v katerem je šivala, toda povedala mu je, da je mlada gospa sama odpovedala službo in neznanu kam odpotovala. Morda je odšla k svojim staršem v provinco, toda ničesar določnega mu ni mogla povedati.

Šel je na njeno stanovanje, toda bilo je zaprto in na zvonjenje se ni oglašila nihče. Povprašal je pri stari vratarici; kljub bankovcu, ki ji ga je bil stisnil v roko, mu ni povedala drugega, kakor da je pred šestimi dnevi — tisto jutro po njenem prepiru — madame Lussanova z dvema kovčegoma odšla iz hiše. Pozneje se ni vrnila, in tudi nobenega sporočila ni bila poslala.

Dalje prihodnje

HUMOR

Ljubeznivo

»Kdaj si prvič zapazila, da me ljubiš?«

»Ko sem se razburila, če te je kdo imenoval idiota!«

Med ženami

»Koliko je stal tvoj novi krzneni plašč?«

»Tri živčne napade.«

Moški o turbanih

»Ali si opazil, da ženske zadnji čas pogosto glava boli?«

»Kako pa to vaš?«

»Vidim jih. Kar pogledaj, skoraj vsaka ima obvezano glavo.«

Nerodno

»Gospa, nekaj vam je padlo na glavo.«

»Nesramnež! To je vendar moj najnovejši klobuk!«

Prestara

»Prepričan sem gospodična, da bi me sešona lahko vzljubili.«

»Nikoli!«

»No, saj sem si mislil. Prestari ste, da bi se še česa učili!«

Ni razlike

»Me moderne ženske smo res srote. Evi v raju je bilo gotovo tisočkrat boljše kakor nam.«

»To pa ne bo res. Samo pomisli: tudi ti imaš vrt in moza, kakor si pravkar dejala, tudi imaš ničesar običli.«

Višek raztresenosti

Profesor Zguba pride v trgovino in zahteva klobuk. Ko je pomeril še dvanajsti klobuk se naposled odloči in meni:

»Ta mi je všeč. Tega bom kupil.«

Tedaj mu prodajalec prijazno razloži: »Oprostite, gospod profesor, toda to je vendar vaš stari klobuk.«

Pri vedeževalki

»Gospod, strašna usoda vas čakal Zabodli vas bodo, razrezali in spekli.«

»Za božjo voljo, počakajte, pozabil sem sleči rokavice iz sviniškega usnja.«

V tramvaju

Mala Melka se prvič pelle v tramvaju. Nasproti li sedi gospa, ki ima obraz zakrit s tenčico. To se zdi Melki zelo čudno, zato glasno vpraša:

»Mamica, ali ta gospa grize?«

Sreča

»Pomisli, kakšno srečo ima Čebulnik. Pred dobrim mesecem se je zavaroval za primer nezgode, včeraj mu je pa že opeka padla na glavo!«

V šoli

Učitelj: »Janezek, povej mi biče, ki lahko živi na suhem in na vodi.«

Janezek: »Mornar, gospod učitelj!«

Na sodišču

Sodnik: »Obtoženec, ali priznate, da ste iz bančne blagaine odnesli 10.000 lir?«

Obtoženec: »Še na misel mi ne pride.«

Sodnik: »Zakaj pa ne?«

Obtoženec: »Ker me je pravkar moj odvetnik preopril o moji nedolžnosti!«

MED VRTNARJI - LJUBITELJI

le krone lilij sredi sinjih valov duhteče sivke...

Tiste gredice, ki ste jih izpraznili, morate takoj očistiti, prekopati in na novo pognojiti. Tjaka lahko zdaj posejete kitajsko zelje, ki je imenitna zimska zelenjava in pri nas se vse premalo cenjena.

Izvrstna zamisel, kako se odkrižamo nadležnih strigalic. Na cvetlico navežimo prazno škatlico za vžigalice, ki jo zgoraj nekoliko odpremo. Strigalice bodo zanesljivo zlezle vanjo. Če imamo dovolj časa in potrpljenja, da večkrat na dan pregledamo škatlice, bomo prav gotovo zadovoljni z lovsko srečo.

Preden koga povabite, naj si ogleda vaš vrt, ga dobro očistite vsakovrstnega plevela; stavim, da bi se vam sicer zamerilo, če bi ga povabljenec ne občudoval tako, kakor ga vi občudujete in gojite.

Zakaj pri nas ne sadimo artičok? Zelo so lepe in hkrati izvrstne za namizo. V krajih z milim podnebjem prav dobro uspevajo, vsekako jih moramo pa varovati pred slano in mrazom. Če zimo jih na debelo pokrijemo z varovalno plastjo, bodisi s slamom, listjem ali kompostom.

Od drugega tedna avgusta do srede septembra sejemo zimsko špinac. Sejmo dvakrat: prvič zgodaj, drugič štiri tedne pozneje: prva špinaca bo

za pozno jesen in zimo, druga za zgodnjo pomlad. Za setev te špinace so pripravne posebne gredice, ki je na njih rastele zrodni krompir. Gredico prekopljimo, pognojimo in posejmo seme na redko v redi, ki so druga od druge oddaljene 40 cm. Ob suhem vremenu posteno zalivamo.

Če ima kdo še kaj pravega čaja, naj nikar ne zametuje odrabljenih lističev in ocedka. Gospodinjje vedo, da so porabljeni čajni lističi izvrstni za snaženje preprog, manj znano je pa, da je čajnica izvrstna za zalivanje lončnic. Dandanes bo vsakdo čaj kajpak rajši sam pil, toda namesto da bi prekuhane čajne lističe vrgli v smeti, jih primešajte vodi, ki z njo zalivate lončnice in zalijte z njo svoje najljubše cvetlice.

Krastače so grde, toda koristne. Premagati moramo gnus proti njim in jih sprejeti v vrt, zakaj najbrže jih je nevidna usoda tjakaj postavila kot snažilke vsega mogočega mrčesa. Krastača ima izvrstne tek in požre mimogrede marsikaterega škodljivca. Za poskus je neki vrtnar v bližino krastače položil 38 bub. V manj ko pol ure je požrla vse in se povrhu še posladkala s stonogo.

Ali veste, da se dado mlade bučke izvrstno pripraviti kakor beluš? Biti pa morajo res še prav mlade, tako da jih lahko skuhamo s peškami vred. Narežemo jih po dolgem, jih skuhamo, potem na zabelimo tako kakor belimo beluže. V času, ko ni črnega korena in beluše, nam bodo izvrstna poslastica.

„Naš ljubček“ se pritožuje

Ceprav sem pri krstu dobil ime Tone, mi mamica, očka, pa tudi vse tetke in strički pravijo samo „naš ljubček“. Zelo sem zadovoljen, kadar smem sam ležati v svoji košarici in se igrati s svojimi prstki. To je pa zai redkokdaj; najbolje ravna z menoj mamica, ki me previje, nahrani, potem pa poljubi vsak prstek posebej in me nato položi v košarico in pusti samega. Ona nikoli ne puha vame dimu, nikoli ne poskuša, ali so moji lasje že dovolj trdni, nikoli me ne ščipa v lica ali poljublja na usta.

Zalibog nisem samo mamičin. Od kar sem se rodil, sem last vseh tistih, ki prihajajo v našo hišo. Ena teh je noštrežnica Tina, ki prihaja zjutraj. Kadar mamice ni zraven, me hitro poljubi na usta, jaz pa to nič rad nimam, ker tedaj ne morem dihati. Drugače imam pa Tino rad, ker je lepo tiho. Drugače so pa „tette“, ki po navadi pridejo popoldne ali jih pa srečamo v parku. Te žgolijo vame, da me ušesa bole. Ena bi rada videla, ali mi je že zrastle zobček in mi porine v usta prst, ki je skoraj tako debel, kakor moje zapestje. Druga me potegne za nos, ki je za las podoben očetovemu, in pravim vam, da to ni prav nič prijetno. Najbolj se pa bojim tiste, ki me vščipne v lice, češ, da sem premalo rdeč in da so bili dojenčki v njenih letih lepše barve.

Zadnjič sem nekaj prav čudnega doživel. Mamica me je peljala v kopalnico, tja, kjer se očka koplje. Ker je v kopalnici zame premalo sence in preveč ljudi, me mamica še nikoli ni peljala tja, toda takrat je morala očku nekaj važnega povedati. Komaj sva zavila v kopalnico, komaj sem zagledal očko, ki se je pri velikih mizi igral z belo ropotuljico, že je planilo k mojemu vozičku dosti ljudi. Vsi so kričali vame, kakor da bi bili zelo hudi, in toliko, da se nisem spustil v jok. Bilh so zelo čudni ljudje, kakor jaz, kadar me mamica koplje, na obeh so pa imeli čre velike pike. Strašni so se mi zdeli, ko so se sklanjali k meni, mi mahali pred očmi z rokami, v katerih so držali vse mo-goče stvari, ki jih ne poznam. Če me mamica ne bi hitro vzela v naročje, bi gotovo jokal.

Vesel sem bil, ko sva se z mamico napovedal osvobodila vseh teh žgole-čih, rjovečih in smešnih ljudi, vseh teh „tetk“ in „stričkov“, ki so se vedli tako, kakor ne bi bili še nikoli videli bitja, kakor sem jaz. Še dolgo se nisem mogel pomiriti, črne pike na obrazu teh ljudi so bile tako strašne. Šele ko mi je mamica doma dala v roke takšno stvar, ki jo je v kopa-lišču nosil tudi očko in ki ji pravijo naočniki, ko sem videl, da ne grize in da se morem z njo celo igrati, sem se pomiril.

Po pravici povem: Najrajši bi, da bi imel samo mamico in očko in ropotuljico in sosedovega Janezka. Vsi drugi so za zdaj čisto nepotrební, in gotovo ima mamica prav, kadar pravi, da ima tudi tako majhen otrok kakor jaz, živček!

Saška

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Nadevana paprika brez mesa

Zreži prav drobnop pol čebule, 2 stroka česna, 3 korenčke, zelena per-leršilja, 1 glavno zelja, 4 paradiznike in pest stročnega fižola. Vse skupaj stresi na žlico razbeljene masčobe in nekaj časa duši. Potem dodaj 30 dek-riža, osoli, opoprni, dodaj prav malo majarona in zalij z dvema zaimalka-ma vode ali juhe. Duši tako dolgo, dokler ne postane riž do polovice meh-ak. Nato vse skupaj ohladi. Med tem osnaži 10 paprik, v kozici pa naredi iz 1 žlice kakršne koli masčobe, 1 žli-ce moke in 1 žlice drobtin prežganje, kateremu dodaš prečelane paradizni-ke. Ko postane omaka skoraj gladka, postavimo vanjo papriko drugo poleg druge, pokrijemo kozico in dušimo približno 1 uro. Tako pripravljena na-devana paprika je zelo okusna in iz-datna jed. Z njo lahko postrežeš dru-žini, pa tudi gostu. M.P., Ljubljana.

Korzni hlebčki

Vzemj osminko kile koruzne moke, četrtinko kile enotne moke, 1 malo žlico masčobe, 1 do 2 žlici sladkorja, 1 jajce, ščepec soli, 1 pečilni prašek in četrtinko litra mleka ali mlečnega nadomestka, razredčenega z vodo. Iz tega zamesti na deski gladko testo, ga razvaljaj za prst na debelo in zreži na kvadrate. Na vsak kvadrat deni 1 žlico meze in prvi skupaj vse štiri vogale, da dobiš hlebček. Hlebčke zlo-ži drugega poleg drugega v namazano pekačo in jih počasi peči v neprevro-či pečici. Iz tega testa dobiš približno 30 majhnih hlebčkov, ki so prav do-bri in okusni za lačne želodčke.

S.S., Ljubljana.

Kako očistiš zelo umazane in hrapave roke

Roke najprej umij v mlačni vodi. Vsa hrapava mesta zdrgni s steklenim papirjem, potem jih pa natri z mešanico zelo razredčenega mizarskega kleva in limonovega soka. Čež pri-

bližno 10 minut, lahko tudi več, ko klej kožo omeha in ji vzame vso ne-sušnago, splakni roke še enkrat v mlačni vodi in jih dobro osuši. M.R., Vič.

Za vsak prispevek, objavljen v „Kotičku za praktične gospodinje“, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. Prispevke naslovi-te na Uredništvo „Družinskega tednika“. Kotiček za praktične gos-podinje. Ljubljana. Poštni predal 345.

Nega oči

Modri kolobarji okrog oči izdajajo splošno utrujenost in nespečnost, včasih pa tudi nastanejo čisto preprosto samo zato, ker ženske preveč kade. Zanje ni drugega zdravila, ko dosti spanja in zdravo življenje. Tiste, ki se pa teh kolobarjev nikakor ne morejo rešiti, naj v tolažbo pomislijo, da dajo včasih modro obrobliene oči mlademu obrazu ljubek izraz.

Tudi za otekle veke ni druge pomo-či, ko zdravnik Oteklina na tem mestu nastane namreč največkrat za-radi kroničnega katarja v čelni votlini, ki je zelo nevaren. Sicer pa prav oko-lica oči zmerom izdaja naše zdravje kakor barometer. Zdravnik bo na primer ugotovil slabokrvnost po barvi na notranji strani vek, pa tudi po upadu sene bo marsikaj sklepal.

Kadar imate otekle veke samo za-radi joka in prečute noči, tedaj si lahko pomagata z domačim sredstvom, ki bo v tem primeru zanesljivo po-magal. Naribajte surov krompir in de-nite močnik, ki ga dobite, na košček gaze. Potem denite to oblogo za deset minut na oči, pa bo oteklina izginila. Prav tako pomaga tudi vroč čaj iz bezgovega cvetja, če si v njem umi-lete veke ali delate z njim obloge.

Mušica vam je padla v oko. Res ne-prijetno! Nikar pa takoj divje ne dr-nite po očesu, temveč si raiši pomag-ajte z enim izmed petih pripomočkov, s katerimi lahko nadlego hitro od-stranite iz občutljivega mesta.

1. Kadar imate dosti časa, se zlekni-te in zaprite oči. Navčerkat namreč tedaj mušica sama pride iz oči.

2. Če se vam hudo mudi, tedaj na široko razprite oči in venomer str-mite v neki predmet. Zaradi napora se vam bo oko zaszolilo in solze bodo izprale mušico iz očesa.

3. Morda vam je padla v oko kovin-ska iver? Tedaj držite tik pred očes-om magnet, pa bo kmalu prišla iz očesa.

4. Namesto, da oči sami od sebe na široko razprete, opravite to z roko tako, da privzdignete zgornjo in spod-njo veko. S tem dosežete isti učinek: jokati morate.

5. Če je mušica zelo velika, jo od-stranite iz očesa s svežim robcem ali jo pa s pihanjem spravite v kot očesa.

KAKO SE KOPLJEMO?

Dobre in slabe strani kopeli

Tudi kopati se mora človek po pa-meti. Če bi se vsak dan kopali, bi telesu bolj škodovali ko koristili, ker bi se vam ogulila povrhnjica polti in bi se koža pričela luščiti. Če hočete, da vam bo kopel res koristila, potem se kopajte največ dva- do trikrat na teden. Po vsaki kopeli se dobro odrgnite z brisačo, ker s tem pospe-šite krvni obtok in vrnete mišicam gibčnost.

Kopeli delimo v mrzle, pri katerih ima voda od 0 do 18 stopinj toplote, v sveže, ki imajo od 18 do 24 stopinj toplote, v mlačne od 25 do 30 stopinj toplote in naposled v vroče, katerih voda ima 30 ali celo več stopinj.

Mrzle kopeli so zdrave in krepilne, vendar samo za živčno bolne in slabotne ljudi. Če se okopljete v mrzli vodi, se vam zdi, da se vam je koža po vsem telesu skrčila. Ceprav so te kopeli v splošnem zdrave, je vendar boljše, da vas prej pregleda zdravnik in ugotovi, če vam morda mrzla voda ne bi škodovala. Sveže kopeli si na-vadno lahko privoščimo poleti v morju, jezeru ali reki. Le redko si kdo pri-pravi takšno kopel doma. V mlačni vodi se pa navadno kopljemo doma ali v zaprtih javnih kopalnicah. V takšni vodi se kopljemo samo zato, da telo očistimo. Z vročimi kopelmi je prav tako kakor z mrzlimi. Nekaterim škodujejo, drugim koristijo. Najbolje je, če jih predpiše zdravnik. Posebno nevarne so te kopeli, če presežejo 37 stopinj. Nekatero ženske se sicer v vroči vodi zelo rade kopljejo, moramo pa opozoriti, da zelo škoduje živcem.

Kadar se kopljete v kadi, ne pozabi-te voditi dodatni kakšnih za telo ko-risnih primesi. Koži na primer prav dobro dè kopel z otrobi, ker polt omeha in presenetljivo pobeli. Takšno kopel si pripravite takole: Stresite v posodo dve litri otrobov v luskah in jih zalijte z vodo. Pustite, da 15 do 20 minut vre, potem otrobe precedi-te skozi plateno krpo, tekočino pa vlijte v kopalno kad ali se pa z njo po kopanju izplaknite.

Kopel z otrobi si lahko pripravite še takole: zavijte v vrečico, ki ste jo sešili iz precej tankega blaga 300 gramov otrobov in lupino ene limone. Vrečico denite v kopalno kad in se z njo umivajte kakor z gobo ali umi-valno rokavico. Tako bo prišel otrobov voni neposredno v stik z vašo kožo.

Kadar se vam zdi, da imate zelo mastno kožo, tedaj smete dodati vodi v kateri se kopljete dve žlici sode. Če bi pa radi imeli zelo belo polt, se kopljite v vodi, ki ste ji dodali škrob. Za mastno polt lahko kuniite v droge-riji kakšno posebno vrsto soli, ki polt suši in razkuži.

Po kopeli se vselej dodobra odrg-nite z brisačo, potem se pa osvežite s kakšno dobro kolonjsko vodo, nikakor pa ne z močnim alkoholom, ker bi osušene znojnice razdražil.

Praktična bela obleka iz platna ali kakšnega drugega primernege blaga. Sprejaj je zapeta z gumbi, da jo lahko uporabite za kopanje, za sončenje itd. Edini okras je živobarvna pisana naglavna ruta, ki si jo zvito zavete okrog pasu. — Drugi in tretji model kažeta praktično krilo z naramnicami od sprejaj in zadaj. Za spremembo so naramnice zapete na hrbtu, sprejaj pa krilo krase veliki, moderni žepi.

Kadar se kopljete na prostem, se po kopeli zmerom gibajte. Lahko telo-vadite ali pa samo hitro hodite.

Prva zapoved higijene se glasi: umij se temeljito vsaj vsak večer! Le tako bodo ostale tvoje mišice prožne, kožne znojnice bodo pa lahko dihale.

Pisma našim najljubšim

Dopisovanje, pisanje pisem igra v človekovem življenju važno vlogo. Za-to je potrebno, da tudi temu poglavju našega življenja posvetimo nekaj besed.

Pismo zastopa našo osebo in tistim, ki so daleč od nas in ki ga bodo bra-li, po čudoviti poti sporoči naša ču-stva, naše misli, naše želje.

Pismo mora predvsem jasno in na kratko izražati naše misli. Zavedajmo se, da je vse, kar napišemo, dokaz naših čustev in misli. Vselej, ka-dar pišemo pismo, se zavedajmo, da lahko z njim svojim ljubim povzro-čimo dosti veselja, pa tudi dosti dol-gočasnih ali celo težkih ur.

Pišimo pismo tako, kakor bi govo-rili z našimi dragimi, ne pa učeno ali umetnjaško. Tisti, ki prejme pi-smo, mora imeti občutek, da govori s tistim, ki ga je napisal.

Kakršno koli je pismo, ki ga piše-mo — bodisi trgovsko ali zasebno — spisano mora biti čitljivo, skrbno in snažno.

Nekateri mislijo, da je posebno ori-ginalno tako imenovani post scriptum — »P. S.«. Ta post scriptum pa po navadi ni potreben in ne ovaja dru-gače kakor piševo površnost, raz-tresenost in domišljavost.

Vsako pismo mora biti zrelo snaž-nosti in reda. Bolje je, da slabo spi-sano pismo raztrgamo in spisemo no-vo, kakor da ga odpošljemo. Če nam je že učitelj dal slab red pri slabo spisani, popačkani nalogi, nam bodo naši znanci in prijatelji posebno za-merili, če jim bomo poslali umazano, zmečkano in vse počekano pismo.

Ljudje po pisavi in pismih radi sklepa-jo na naš značaj in našo osebnost. Prav gotovo površno spisano pi-smo ni prijetno zrcalo naše vzgoje in našega značaja.

Pri pisanju pisem se nikar ne daj-mo potegniti razpoloženju, zakaj tak-šno pismo je sicer zanimivo, vendar lahko z njim prejemniku bolj škodu-jemo kakor koristimo. Marsikdo je pri pisanju pisma obupan, ker je zad-njega v mesecu, ker dež lije in ker mu je tisti dan šlo vse po zlu. Ko dobi naslovljenec pismo v roke, že

Model jesenskih zaprtih čevljev iz modrega usnja, ki ga je izdelala neka milanska tovarna. Po-ebno praktični so za lepe jesenske dneve.

sije sonce, že je prvega v mesecu, in odpošiljalec je že pozabil, da je bil kdaj slabe volje. Tisti, ki je pismo prejel, si pa beli glavo in skrbi za svojega ljubega, češ, kako hudo se mu godi. Zato pišimo pisma premiš-ljeno in trezno.

Najbližjim svojim znancem pišete pismo na stroj, vsem drugim pa pi-šete rajeji na roko. Pismo na stroj je bilo in je še zmerom samo trgovsko pismo.

Kadar pišete pismo svojim najljub-šim, se zavedajte odgovornosti pri-tem delu in vedite, da lahko eno sa-mo pismo pomeni dosti sreče, pa tudi skrbi in neugodja. Zatorej tudi tu velja pravilo: dvakrat premisli, šele potem napiši!

Misli o ženskah

* Nekateri moške so zaljubljeni v rdečilo in puder ne pa v žensko. Zato morajo biti te ženske za vse hvaležne svojim kozmetičarjem.

* S smehom lahko ženska več do-seže kakor s solzami. Ravnodušje je pa sploh njeno najboljšo orožje.

* Ženska je možev naravni prijatel-j. V primeri z njo vsi drugi prijatel-ji ne pomenijo dosti.

* Nekatero ženske pomenijo moški duši toliko kakor blago podnebje bol-nim na pljučih.

* Na svetu so ženske, ki so ljubo-sumne na svoje može celo takrat, ko so jih že izgubile.

* Nekatero ženske prav tako čuvajo svoj smeh, kakor dragoceno obleko.

Nekaj nasvetov za čiščenje rok

Zdaj ko je čas zgodnjega krompir-ja, ki ga ne moremo lupiti, ampak samo strgati, gospodinje tožijo o grdih rokah. Krompir, čebula, sadje pustijo na rokah grde madeže, ki jih ni lahko odstraniti. Dobro sredstvo je mešanica limoninega in paradizniko-vega soka. Če pa madeži še ne izgi-nejo popolnoma, potem zdrgnite roke z morsko peno, ki jo dobite v vsaki drogeriji.

Gospodinje, ki imate opravka z vodo in imate grobe in hrapave roke, je najbolje, če jih okopljete v mlačni vodi. Potem roke dobro namilite in položite za 10 do 15 minut v posodo žaganja. Roke spet umijte v mlačni vodi in dobro obrišite. To morate tolikokrat ponavljati, da postanejo gladke in bele.

Poleg množičevilnih mazil in po-mad za razpokane roke je zelo do-bro, učinkujoče in preprosto sredstvo kis. Gospodinja, ki si na dan veliko-krat umiva roke, ji rade razpokajo, ker jih dovolj dobro ne zbriši. Takš-ne roke naj zmerom, kadar si jih umije v mlačni vodi in milom, še splakne v rahli raztopini vode in kisa.

Pripravite si kumarično vodo

Naravno lepilo za zimske dni

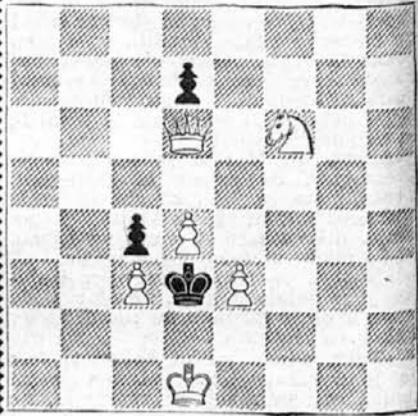
Zanesljivo ste se že kdaj umivale s kumarično vodo in ugotovile, kako blagodejno vpliva za polt. Zal vam je bilo, ker si niste mogle z njo umi-vati obraza vse leto. Evo vam recepta za lepilno vodo, ki se ne bo pokva-

ŠAH

Urejuje A. Premfalk

Problem št. 186

Sestavil A. Ringier

Mat v 2 potezah

Skandinavska igra

B. Rabar—M. Subarič Zagreb, julij 1942.

1. e4, d5 [Dandanes že zelo redko in ravno zato izgledno, čeprav drugače ne ustreza povsem načelom pozicijske igre.] 2. ed5, Dxd5 [Igrajo se Sf6] 3. Sc3, Da5, 4. b4 [Ta gambit je mo-derna iznajdba in pridobi belemu še nekaj tempov za napad] Dxb4, 5. Tb1, Dd6, 6. d4, c6, 7. Sf3 [Beli bi mogli dalje igrati v gambitnem slogu 7. Ld3 in na Dxd4. 8. Sg2] Sf6, 8. Se5, e6, 9. g3 [Močno je bilo tudi z 9. Lf4 na-poditi damo na d8]

Sbd7, 10. Sc4, Dc7, 11. Lf4, Dd8, 12. Lg2 [12. Sd6+ Lxd6, 13. Lxd6, Sbd6, 14. La3 ali vsaj 12. Ld6 je bilo močnejše] Sb6, 13. Se5, Sbd5 [V po-štev je prihajalo tudi Sfd5] 14. Sxd5, ed5 [Na Sxd5 bi igral beli 15. Ld2 in c4; vendar se je črni že precej osvo-bodil; samo damsko krilo je še pod močnim pritiskom] 15. De2, Le7, 16. 0-0, 0-0, 17. e4, Ld6 [Na d4 je hotel beli odgovoriti 18. Lxc6] 18. Lg5, d4, 19. Sxc4, Le7 [Ali Le7, 20. Tf1, Te8, 21. Lxf6] 20. Tfd1, h6

[Če bi črni predvideval vsa nadalj-nja presenečenja, bi morda izbral obrambo Td8 in na 21. d5, De8, 22. Dxe8, Txe8, 23. dc6, bc6, 24. Txb8, Lxb8, 25. Lxc6, Tf8 in črnemu se ni več bati pogube; v 21. pot, bi šlo še nekako tudi cd5, 22. Txd5, De8, 23. Dxe8, Txe8, 24. Tc5, Te7 itd.] 21. d5! [Duhovito in potrebno, ker bi na lov-čev umik črni zavzel s Sd5 dober po-ložaj] Lg4

[Oster protinapad, vendar je bilo tudi sedaj cd5 vse ugodnejše: 22. Txd5, De8, 23. Dxe8, Txe8, 24. Lxf6, g6, 25. Tc5, Lb6] in črni bi se rešil. Še celo hg5 bi šlo: 23. dc6, De8, 24. Dxe8, Txe8, 25. cb7, Lxb7 ali Tb8 itd. Partija se pač ne izgubi tako hitro, da je v težkem položaju je dovolj žilavosti, iznajdljivosti in pazljivosti.] 22. Dxc4, hg5 [še tu bi mogel črni nasprotnika pomiriti, s tem da bi žrtvoval velikodušno svojega kmeta; vse kaže, da je tudi črni igral odločno na zmago, pri čemer se je pa v za-pletih sam ujel]

23. Dxc5, ed5, 24. Txb7, De8. [All je to beli prezel? Ne!] 25. Se3! [Za-sluga belega je, da je vse zaplete toč-no preracunjal in si s tem priboril zmagol Ld8 [Dxb7 ne gre: 26. Sf5, g6, 27. Dxf6, g5, 28. Dg5+ Kh8, 29. Td4, f4] 30. Sd5+! Kg8, 31. Txd5, Dxd5 [Db1+ 32. Lf1, Dd6, 33. Tg5+] 32. Lxd5, Td8, 33. Dg6+, Kh8, 34. Lxf7 in dobi; ali 30. ... Kh7, 31. Txd5, Db1+ [Dxd5, 32. Lxd5, Td8, 33. Le4+ in v 3 potezah mat] 32. Lf1, Dd6, 33. Ld3+ in mat] 26. Lxd5, Sxd5, 27. Dxd5 [Zdaj ima beli kmeta več in napad]

Lf6, 28. Dd7, De5 [Črni ne menja-saj je končnica izgubljena: Dxd7, 29. Txd7, a5, 30. Sd5, La1, 31. Tbl, Le5, 32. Se7+, Kh7, 33. Tf6, f6, 34. f4 dobi; ali pa: 29... a6, 30. Sd5, La1, 31. Tbl, Le5, 32. Se7+, Kh7, 33. Tf6, f6, 34. f4, Tf8, 35. Sf5, Le3, 36. Td7 itd.] 29. Sd5, Lg5, 30. Df5, De6, 31. Dxc5, Črni se je vdal, ker je trdnjava še vedno nedotakljiva zaradi mata Sf6+ in Dh5. Hrvatski šahisti se sistematično pripravljajo na velike jesenske med-narodne preizkušnje.

Rešitev problema št. 184

1. Dg2! Kxb4+, 2. g5 mat. Kxf4+, 2. g5 mat. Txb4+, 2. Tf5 mat.

Rešitev problema št. 185

1. Ld1!, Kxb4, 2. Dc1, Ka5, 3. Dd5 mat. 1. ... Kd5, 2. Df4, Ke6, 3. Lb3 mat. 2. ... Ke6, 3. Lf3 mat.

čila in se boste lahko z njo umivale tudi pozimi.

Kupite več zelo zrelih kumar, jih prerežite čez pol in z žlico poberite iz njih pečke in meso. Oboje denite v kozarec, kakršnega uporabljate za vla-ganje sadja, in polijte gmoto z raz-redčenim alkoholom ali pa navadno kolonjsko vodo. Nato prevežite kozar-ree s papirjem in ga postavite za tri tedne na sonce. V tem času bo olje iz kumaričnih pečk stopilo na vrh al-kohola ali kolonjske vode. Ko boste po treh tednih kozarec odvezale, mo-rate vsebino dobro premešati, potem pa takšno, ne da bi jo precedili skozi platno, zlijte v steklenico.

Tako pripravljena kumarična voda se vam v dobro zaprti steklenici vsi-zimo ne bo pokvarila.